

Europska
komisija

[LJETO 2013 ► BR. 46]

panorama

inforegio

► EU želi dobrodošlicu Hrvatskoj

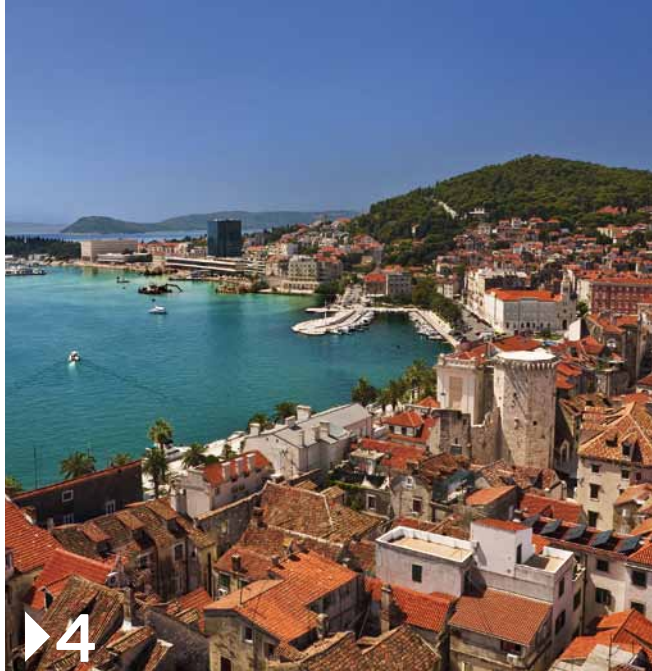
Svojoj 28. državi članici

► Kohezijska politika pomaže
prebroditi krizu

► Osiguranje da su sredstva iz EU
fondova pravilno potrošena

► Državna pomoć
i regionalna politika

Regionalna
i urbana
politika

► UVODNI ČLANAK 3

Povjerenik Johannes Hahn

► POSEBAN PRILOG 4-9

USPJEŠNO PRISTUPANJE HRVATSKE EUROPSKOJ UNIJI

► PREBROĐAVANJE KRIZE POMOĆU KOHEZIJSKE POLITIKE 10-13

► POSEBAN POGLED NA NAPREDAK KOHEZIJSKE POLITIKE, 2007.-2011 14-16

► PROJEKTI 17-19

Primjeri projekata iz Hrvatske, Finske i Slovenije

► NOVOSTI UKRATKO 20-21

► OPEN DAYS 2013. 22-23

► OSIGURANJE DA SU SREDSTVA IZ EU FONDOVA PRAVILNO POTROŠENA – POGLED NA REVIZIJSKI PROCES 24-29

► AKT BALANSIRANJA – DRŽAVNA POMOĆ I REGIONALNA POLITIKA 30-31

► KARTE 32-33

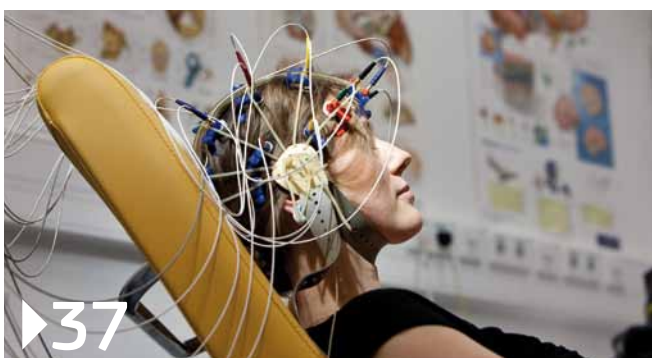
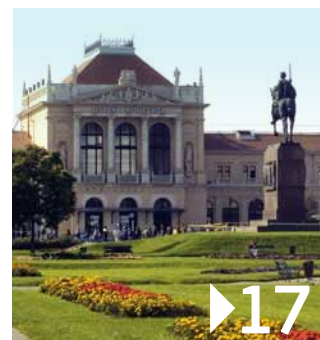
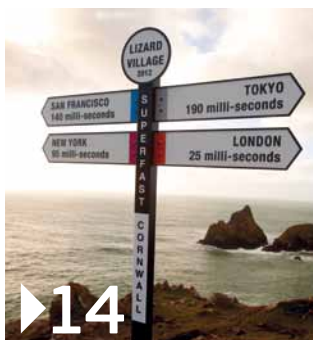
NEET* stopa – stanovništvo od 15-24 godina starosti, 2012.

Kvaliteta obrazovanja – projicirani udio stanovništva
od 25-64 godine starosti s terciarnim obrazovanjem, 2020.

► VAŠIM RIJEČIMA 34-39

Nacionalna i regionalna perspektiva kohezivne politike

► DNEVNI RED 40

Fotografije (Stranice):

Naslovnica: Prikaz Zagreba © Shutterstock
Stranice 3, 9, 21, 22, 23, 36: © Europska komisija

Stranica 4: Split © Shutterstock

Stranica 6: © Ministarstvo regionalnog razvoja
i fondova EU, Republika Hrvatska

Stranica 8: Slavonski Brod © Marin Majstorović, BIOCentre
© BICRO, Marasca © Sveučilište u Zagrebu

Stranica 11: Hungrana © Agencija za nacionalni razvoj,
Mađarska

Stranica 14: Superfast Cornwall © Vijeće Cornwalla

Stranica 17, 19: Hrvatska © Shutterstock, Slovenija

© Opća bolnica Brežice, Finska © Geopark Rokua

Stranica 35: Moravia-Silesia © Jifi Zerzoň

Stranica 36: Flandrija © Flamanska vlada

Stranica 37: Saska © LIFE, Sveučilište u Leipzigu

Stranica 39: Švedska © Tillväxtverket

Izdanje časopisa otisnuto je na recikliranom papiru na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku. Dostupno je na mreži na 22 jezika na web-mjestu http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_hr.cfm

Sadržaj ovog izdanja dovršen je u lipnju 2013.

PRAVNA OBAVIJEST

Ni Europska komisija niti bilo koja druga osoba koja djeluje u njezino ime nisu odgovorni za moguće korištenje informacija koje se mogu preuzimati iz ove publikacije niti za pogreške koje se mogu pojaviti unatoč pažljivoj pripremi i provjeri. Ova publikacija ne odražava nužno stajalište ili mišljenje Europske komisije.

ISSN 2315-0823

© Europska Unija, 2013

Reproduciranje je dopušteno samo uz navođenje izvora.

Za upotrebu ili reprodukciju materijala treće strane koji su zaštićeni autorskim pravom mora se tražiti dozvola vlasnika autorskih prava.

▶ Uvodni članak

Johannes Hahn

*povjerenik Europske komisije
za regionalnu politiku*

1. srpnja 2013. Europska unija izražava dobrodošlicu Republici Hrvatskoj kao svojoj 28. državi članici. U proteklih 12 godina zemlja je poduzela dalekosežan program reformi i adaptacije svojih legislativa za zakonodavna tijela EU – tzv. *pravna stečevina*.

Nakon pristupanja, strukturni i kohezijski fondovi Europske unije raspoloživi za Hrvatsku iznosit će do 450 milijuna eura. Od ove se investicije očekuje da čini značajan dio budžeta za razvoj zemlje u nadolazećim godinama i predstavlja važnu priliku da ukaže na potrebe Hrvatske. Može doprinijeti razvoju moderne i konkurentne ekonomije koja će imati koristi od i biti resurs za EU.

U ovom izdanju časopisa Panorama vidjet ćete neke već pokrenute projekte s potporom Europske unije.

Strateško izvješće o implementaciji kohezijske politike

Prema zahtjevima novih regulativa Hrvatska će se pridružiti ostalim 27 državama članicama u izvještavanju o evaluaciji. Nedavno je objavljeno „Strateško izvješće” Komisije o tome kako rade strukturni fondovi Europske unije u EU 27 u razdoblju od 2007. do 2013. Na temelju dostavljenih izvješća od država članica na kraju 2012. godine ovo je prva značajna prilika da se objave informacije o proizvodnji, rezultatima i doprinosu politike za ekonomski oporavak Europske unije tijekom razdoblja programa.

Izvješće daje dragocjenu snimku stanja provedbe politike i pokazuje da pružamo podršku novom inovativnom poslovanju i stvaramo dobra i održiva radna mjesta za budućnost, pružajući udaljenim regijama širokopolasni pristup internetu, suprotstavljajući se odljevu mozgova, i izgrađujući vitalne prometne veze koje pridonose konkurentnosti regije. Također pomaže u određivanju onih područja ulaganja i programa u koja treba investirati.

Dokaz da je kohezijska politika vrlo fleksibilna i, u doba ekonomske krize, prilagođena promjenjivim potrebama ljudi i njihovih zajednica, također je prikazana u izvješću.

Audit timovi – „neopjevani heroji”

Osiguravaju pravilnu potrošnju fondova EU budžeta jesu neopjevani heroji procesa za regionalnu podršku EU – revizorski timovi Komisije. Kohezijska politika obuhvaća jednu trećinu budžeta Europske unije a revizori imaju ključnu ulogu u nadziranju složene i u velikoj mjeri decentralizirane programe potrošnje.

Revizori Europske unije rade usko s nacionalnim tijelima za reviziju pod sustavom „zajedničkog upravljanja”. Kroz ovaj proces, usklađenost je poboljšana godinu za godinom. Saznajte više o njihovom važnom radu u članku na stranici 24.

Zajedno, oni su nadzorno tijelo za EU poreznog obveznika i brinu da je novac potrošen u skladu s principima zakonitosti, regularnosti i zvučnog financijskog upravljanja.

▶ USPJEŠNO PRISTUPANJE HRVATSKE EUROPSKOJ UNIJI

1. srpnja, Republika Hrvatska proslavila je gotovo 20 godina ekonomskog i socijalnog napretka od proglašenja neovisnosti postajući 28. državom članicom Europske unije. Pregovori koji su započeti 2005. godine službeno su zaključeni u lipnju 2011. a nakon njih uslijedilo je potpisivanje ugovora o pristupanju EU u prosincu 2011.

Grad Split na hrvatskoj jadranskoj obali.

Proces pristupanja Europskoj uniji koji je trajao 12 godina i potaknuo Hrvatsku da poduzme dalekosežne reforme i uskladi svoje legislative s pravnom stečevinom Europske unije.

„Hrvatska je sada drugačija država od one na početku procesa”, prokomentirao je Štefan Füle, Europski povjerenik za Europsku politiku proširenja i susjedstva. „Ona također pristupa Europskoj uniji bolje pripremljena od nekih drugih zemalja pristupnica. Ovo je rezultat dugog i temeljitog procesa i državi treba čestitati.” „Članstvo u Europskoj uniji pruža znatne prilike a te prilike sada treba iskoristiti kako bi pristup Hrvatske Europskoj uniji bio uspješan i koristan za Hrvatsku, njene ljude ali i koristiti zapadnom Balkanu i Europskoj uniji u cijelosti.”

Dug i uspješan put

Proces integriranja Hrvatske u Europsku uniju započeo je procesom stabilizacije i pristupanja Europskoj uniji za zapadni Balkan 2001. godine, nakon čega se prijavila za članstvo u Europskoj uniji 2003. godine. Pristupni pregovori službeno su započeti u proljeće 2005. godine.

Iako su se pregovori svodili na niz pitanja, proces je dovršen 2011. godine. Ugovor između Hrvatske i 27 država članica Europske unije potpisan je 9. prosinca 2011.

Referendum u Hrvatskoj održan 22. siječnja 2012. godine pokazao je da je 66% birača glasalo za pridruživanje Europskoj uniji.

Tijekom prijelaznog razdoblja do pristupanja, Hrvatska je imala aktivan status promatrača u Europskim institucijama kako bi omogućila svojim službenicima da se upoznaju s metodama rada EU institucija i uključe u proces donošenja odluka.

Konkurentnost

Prije globalne financijske krize od 2008-2009, Hrvatsko je gospodarstvo raslo po stopi od 4-5% godišnje, pri čemu su prihodi udvostručeni a gospodarske i socijalne prilike značajno poboljšane. Produljena kriza ipak je stavila ovaj napredak i težnje Hrvatske na test uz nezaposlenost koja je porasla na više od 14% na kraju 2012. Nezaposlenost mladih u zemlji i dalje je visoka.

Pristupanje Europskoj uniji nudi veliku priliku za jačanje konkurentnosti zemlje kroz jačanje konkurentne prednosti zemlje i njenih regija i izvlači punu korist od proširenog tržišta.

Obrazac proizvodnje i trgovine

Gotovo polovicu prihoda od prodaje roba i usluga Hrvatske je sa eurozonom, prije svega s Njemačkom i Italijom, a europsko područje je izvor od oko tri četvrtine direktnih stranih ulaganja (FDI) u zemlju. Hrvatska također ima i visoku razinu koncentracije banaka čije ih je vlasništvo indirektno izložilo krizi na europskoj području.

U industrijskom sektoru, koji čini preko 27% BDP-a, dominira brodogradnja, prehrambena industrija, farmaceutski proizvodi, informacijska tehnologija, biokemijska i drvna industrija.

Poljoprivredni sektor iznosi samo 4% BDP-a, ali zapošljava 14% radne snage. S 42% stanovništva zemlje koje žive u ruralnim područjima, poljoprivreda je važan izvor sredstava za život. U vodstvu do pristupanja Europskoj uniji hrvatsko Ministarstvo poljoprivrede intenzivno je radilo na usklađivanju i usvajanju niza propisa iz područja poljoprivrede, sigurnosti hrane, veterine i fitosanitarne politike, i ribarstva.

Prometne mreže

Hrvatska leži duž triju paneuropskih prometnih koridora između Europske unije i jugoistočne Europe, a hrvatske vlasti su znatno uložile u razvoj svoje prometne mreže prvenstveno putem javnog financiranja, fokusirajući se uglavnom na ceste, autoceste i luke.

Sektor Hrvatskih željeznica suočava se sa velikim izazovima, te će zahtijevati ulaganja ako se želi integrirati s EU mrežom. Glavna nadogradnja infrastrukture zagrebačkog kolodvora započeta je s potporom Europske unije u prepristupnom razdoblju te je korak u tom smjeru ([pogledajte članak na stranici 17](#)).

HRVATSKA: KLJUČNI ČIMBENICI

- ▶ Ukupna površina: 87 661 km²
- ▶ Stanovništvo: 4 290 000
- ▶ Glavni grad: Zagreb
- ▶ Politički sustav: Parlamentarna demokracija
- ▶ Teritorijalna organizacija: 20 županija i Grad Zagreb
- ▶ Urbana središta: stanovništvo je koncentrirano u urbanim središtima i 49% svih građana živi u pet najvećih županija – Grada Zagreb i Zagrebačka županija, Splitsko-dalmatinska, Osječko-baranjska i Primorsko-goranska
- ▶ Službeni jezik: Hrvatski
- ▶ Valuta: Kuna (HRK) – 1 EUR = 7,58 HRK
- ▶ Ključni trgovinski partneri: Italija, Austrija, Njemačka, Slovenija, Srbija
- ▶ Najvažnija izvozna roba: prijevozna oprema, strojevi, tekstil, kemijski proizvodi, prehrambeni proizvodi i goriva
- ▶ Glavna uvozna roba: strojevi, transportna i električna oprema; kemijski proizvodi, goriva i maziva i prehrambeni proizvodi
- ▶ Glavne zračne luke: Zagreb, Split, Dubrovnik, Pula, Rijeka

Prirodna baština i turizam

Hrvatski teritorij je među ekološki najbolje očuvanim u Europi, sa 47% svoje zemlje i 39% svojeg mora određen je kao posebno zaštićeno područje i područje zaštite. Hrvatska se može pohvaliti s 19 nacionalnih parkova i parkova prirode, a neki od njih, poput Nacionalnog parka Plitvička jezera, označen je kao UNESCO-va Svjetska baština.

Hrvatske prirodne ljepote privlače milijune turista svake godine, s prihodima od turizma koji predstavljaju oko 15% BDP-a zemlje. Očuvanje okoliša je visoko na dnevnom redu razvoja i zahtjevu za članstvo u Europskoj uniji.

Strukturne reforme u tijeku

Kao članica Europske unije, Hrvatska će nastaviti fokusirati se na strukturne reforme, ne samo zato što se namjerava priključiti eurozoni u budućnosti, ali i kako bi se poboljšala konkurentnost gospodarstva. Hrvatska će imati koristi od ulaganja kroz strukturne i investicijske fondove Europske unije (ESI) koji će pomoći u provođenju ovih strukturnih reformi u tijeku.

▷ INTERVJU

Panorama govori Branko Grčić, potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar regionalnog razvoja i fondova Europske unije oko pristupanja zemlje u Europsku uniju.

▶ Koje je pozitivne promjene integracijski proces već doveo u Hrvatsku?

Prije svega, moram reći da smo uzbuđeni zbog ulaska naše zemlje u Europsku uniju, koji smo predugo čekali. Zapravo, osjećamo se kao da se vraćamo kući s obzirom na to da je naš teritorij, povijest, kultura i tradicija stoljećima bila neizbježan dio Europe.

Ako se osvrnemo na 35 vrlo zahtjevnih poglavlja koja smo morali ispregovarati s Europskom unijom, možemo vidjeti da smo doista postigli značajan napredak u svim ovim različitim segmentima.

Trebali smo poduzeti duboke reforme u vrlo osjetljivom razdoblju u posljednjih 20 godina. Bio je to je duži put, ali nam je pomogao da se bolje pripremimo, osobito ako govorimo o tržištu EU-a i EU strukturama.

No ipak, naš ulazak u Europsku uniju definitivno će biti veliki poticaj za naš buduću prosperitet, ali se nadamo i vjerujemo da ćemo i sami donijeti novu kvalitetu Europi.

▶ Koji su izazovi koje predviđate kao država članica Europske unije?

Izazovi članstva su mnogobrojni. Daljnji rad na fiskalnoj konsolidaciji i provedbi nacionalnih reformi u različitim sektorima će biti još izazovniji zadatak nakon pristupanja zbog daleko većeg angažmana EU institucija u ovim područjima.

Ubrzo ćemo se suočiti s povećanom konkurencijom poduzeća iz drugih država članica u vrlo teškoj i osjetljivoj trenutku za hrvatsko gospodarstvo zbog recesije. U isto vrijeme hrvatske tvrtke će izgubiti dio svoje cjenovne konkurentnosti na tržištu CEFTA-e jer oni će imati nove tarife prilikom izvoza u zemlje CEFTA-e.

Sudjelovanje u donošenju odluka u politici Europske unije zasigurno će zahtijevati učinkovitiju administraciju sposobnu da aktivno pridonosi procesu donošenja odluka i moći osigurati odgovarajuću i učinkovitu provedbu EU politika u hrvatskom kontekstu. Poseban izazov predstavljat će upravljanje europskim strukturnim investicijama i postizanje zadanih ciljeva koji proizlaze iz strategije Europa 2020. Izgradnja visoko kvalitetnih projekata za koje se čeka odobrenje financijskih sredstava koji doista pridonose ostvarenju usvojenih strategija naš je primarni cilj, zajedno s jačanjem administrativnih kapaciteta koji će osigurati pravovremenu i učinkovitu provedbu programa.

▶ Kako mislite da Hrvatska može doprinijeti održivom i konkurentnom rastu Europske unije?

Hrvatsko gospodarstvo je u recesiji od 2008. Kako se recesija nastavila u Europi, Hrvatska nije mogla biti pošteđena od toga jer nije otok. Vladina strategija za gospodarski oporavak temelji se na fiskalnoj konsolidaciji, strukturnim reformama i poticanju investicija, pogotovo privatnih ulaganja koja su ključna za očuvanje postojećih radnih mjesta i novih zaposlenja. Vjerujemo da će do sada poduzete mjere vlade, kao i one u narednim godinama, posebno s obzirom na reforme u područjima kao što su socijalna sigurnost, zdravlje, tržište rada i javne uprave, osigurati nužnu stabilnost sveukupnog makroekonomskog okvira i poboljšati našu konkurentnost.

Potencijal rasta u Hrvatskoj u određenim područjima poput turizma, transporta i logistike, obnovljivim izvorima energije, prerade metala i proizvodnje strojeva i plovila značajan je i mi tu vidimo izvrsne prilike za investitore. Naš zadatak je da nastavimo poboljšavati uvjete za ulaganja jer je to jedini način da se osigura dugoročna ekonomska i financijska stabilnost.

▶ Kako mislite da CSF može pridonijeti budućem razvoju Hrvatske, na nacionalnoj razini i u njenim regijama?

ESI sredstva će biti jedan od najvažnijih instrumenata za realizaciju glavnih razvojnih izazova za Hrvatsku u nadolazećim godinama i implementaciju ciljeva strategije Europa 2020 u Hrvatskoj. No, vrijednost sredstava iz ESI fondova nije samo u raspoloživosti financijskih sredstava, nego je za Hrvatsku daleko važnije da nam pomoću sredstava ESI

fondova pomogne izgraditi koherentnu strategiju koja se temelji na dubljoj nacionalnoj razvojnoj politici nego što je to slučaj danas. U nekim područjima, kao što su razvoj i istraživanje, koji su do sada bili nedovoljno financirani u državnim proračunima, ESI će predstavljati veliku priliku da se uhvati korak s drugim državama članicama. Mi ćemo se usredotočiti na ulaganja u područjima s najviše potencijala kako bismo doprinijeli konkurentnosti i dodavanju vrijednosti hrvatskih regija. ■

▷ PRIPREMA ZA ČLANSTVO I KOHEZIJSKA POLITIKA

Tijekom predpristupnog razdoblja Europska unija osigurala je specifične i ciljne financijske potpore za Hrvatsku kako bi podržala svoje napore na jačanju političkih, gospodarskih i institucionalnih reformi tijekom pripreme za članstvo.

Od 2000. do 2006. godine Hrvatska je dobila oko 530 milijuna eura iz EU sektorskih pretpristupnih programa.

Od 2007. godine Hrvatska je imala koristi od Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA), koji je zamijenio sve ranije sektorske programe pomoći. U razdoblju od 2007. do 2012. godine zemlje su dobile oko 997 milijuna eura, odnosno oko 150 milijuna eura godišnje. Jedan IPA program bio je posvećen političkim i ekonomskim reformama a ostala četiri pripremila su zemlju za kohezijsku i poljoprivrednu politiku.

Djelovanja EU regionalne politike stoga ne predstavljaju ništa novo za Hrvatsku. Dužnosnici su već stekli praktično iskustvo u upravljanju programima koji slijede pravila kohezijske politike.

Regionalni i lokalni dioničari koristili su sredstva za razvoj inovativnih projekata u području prometa, zaštite okoliša, kao i za gospodarski, društveni i ruralni razvoj.

Susjedska suradnja

U okviru IPA (komponenta 2,98 milijuna eura) prekogranična suradnja proširena je s drugim državama članicama – Mađarskom, Italijom i Slovenijom – i sa susjednim balkanskim zemljama Bosnom i Hercegovinom, Crnom Gorom i Srbijom.

U sklopu akcije regionalnog razvoja (komponenta 3,345 milijuna eura), pokrenuti su prometni projekti koji podupiru željezničku infrastrukturu i unutarnje plovne putove (Pogledajte stranicu 8). Programi zaštite okoliša investirani su u integrirane projekte gospodarenja otpadom i zaštite voda, a razni poslovni i istraživački programi su pokrenuti radi promicanja regionalne konkurentnosti.

Razni projekti usmjereni na poboljšanje pristupa zapošljavanju i jačanje socijalnog uključivanja osoba razvijeni su u okviru IPA komponente 4 („Ljudski potencijali”, 94,5 milijuna eura).

IPA sredstva pomogla su Hrvatskoj da izgradi kapacitete i resurse za apsorpciju značajnih strukturnih i kohezijskih fondova koji će biti na raspolaganju nakon članstva.

IPA procedure za odabir projekata, natječaja i ugovaranja su slične procedurama u okviru strukturnih fondova, a korištenje sredstava IPA-e omogućilo je neprocjenjivo iskustvo za institucije zemalja jer se pripremaju za buduće korištenje daleko većih post-pristupnih fondova.

▷ PROJEKTI

Tijekom pretpristupnog razdoblja, ulaganja za promicanje regionalne konkurentnosti i za potporu glavne infrastrukture u područjima prometa i zaštite okoliša bili su važni prioriteti. Zagrebački Glavni kolodvor je jedan primjer za to (pogledajte članak na stranici 17) – nekoliko drugih prikazano je u nastavku.

INFRASTRUKTURA

Vodovod i kanalizacijski sustav s pročišćavanjem otpadnih voda Slavenskog Broda

Cilj ove ekološke investicije je poboljšanje vodnog sustava u slivu rijeke Dunav, poboljšavajući pritom sigurnost vodoopskrbe za postojeće potrošače i povezanje oko 4300 dodatnih žitelja. Moderni sustavi za pročišćavanje otpadnih voda u skladu sa zahtjevima Europske unije će omogućiti učinkovitije pročišćavanje otpadnih voda. Projekt će također povećati broj žitelja (9950) priključenih na sustav odvodnje. Projekt će također pomoći u zaštiti okoliša te osigurati usklađenost s europskim standardima zaštite okoliša.

PROMOVIRANJE KONKURENTNOSTI

Centar za bioznanost i komercijalizaciju tehnologija

U kampusu Sveučilišta u Zagrebu izgrađen je Inkubacijski centar za bioznanost i komercijalizaciju tehnologije (BIO Centar). Ovaj centar će pružiti podršku biotehnologiji i start-up tvrtkama iz područja bioznanosti u Hrvatskoj. To će osigurati istraživanje i razvoj, poslovne objekte, stručnost i usluge nužne za poduzetničku inkubaciju i podršku. To će se povezati s hrvatskim, regionalnim i međunarodnim institucijama i tvrtkama za istraživanje i razvoj. Sveukupni cilj projekta BIO Centra je razvoj i transfer tehnologije i komercijalizacije visokoškolskih ustanova i ustanova za javno istraživanje. Ovo će zauzvrat promovirati održivi regionalni razvoj i industrijsku konkurentnost u sektorima visoke dodane vrijednosti u gospodarstvu i malom i srednjem poduzetništvu temeljenom na znanju. Dugoročni cilj za Hrvatsku je postati lider u području bioznanosti i tehnologije u jugoistočnoj Europi. Start-up tvrtke će biti angažirane prije svega iz Hrvatske, zatim iz jugoistočne Europe i na kraju (ako je moguće) središnje i istočne Europe.

PROMOVIRANJE KONKURENTNOSTI

Marasca – razvoj prehrambene tehnologije

Dodatno konkurentan projekt usmjeren je na primjenu sofisticiranih tehnologija (sušenje zamrzavanjem, sušenje raspršivanjem) u proizvodnji prehrambenih proizvoda i pripremi poluproizvoda na bazi višnji maraske. Kreiran je „Cluster“ kako bi okupio ciljne proizvodne skupine i srodne organizacije uključujući Biotehnički fakultet u Zadru i Sveučilište u Ljubljani. Program uključuje nastavni plan za izgradnju svijesti i naobrazbe, a razvijen je novi laboratorij i pilot proizvodni pogon za liofilizirane višnje maraske i praha soka višnje maraske. Transfer znanja i tehnologije za mala i srednja poduzeća (MSP) u regiji će poboljšati konkurentnost lokalne poljoprivredno-prehrambene industrije, stvoriti partnerstvo između lokalnih proizvođača, lokalne prehrambene industrije i znanstvene zajednice, te o tome obavijestiti širu zajednicu o korisnim svojstvima višnje maraske.

▷ UPRAVLJANJE KOHEZIJSKIM PROGRAMIMA NAKON PRISTUPANJA

Nakon pristupanja, EU strukturni i kohezijski fondovi dostupni Hrvatskoj iznositi će 450 milijuna eura – 150 milijuna eura za kohezijske fondove, a 300 milijuna eura iz strukturnih fondova. Ova sredstva predstavljaju izuzetnu priliku za isticanje potreba Hrvatske u područjima prometa i zaštite okoliša, a da ne spominjem inovacije i modernizaciju proizvodnje.

Pravo sudjelovanja u novim programima

Kao punopravna članica Europske unije regije u Hrvatskoj će imati pravo na pomoć u okviru ciljeva konvergencije i teritorijalne suradnje.

Pretpristupni IPA programi automatski će se pretvoriti u ERDF, ESF i Kohezijske fondove. Ukupan iznos ovih programa će se gotovo udvostručiti, jer će 450 milijuna eura iz Europskog socijalnog fonda, ERDF-a i Kohezijskog fonda biti pridodano iznosu od 537 milijuna eura iz prijašnjih IPA fondova.

Razdoblje iskorištavanja 450 milijuna eura novih sredstava će biti iznimno kratko – samo 3,5 godina. U pogledu ovoga, nacionalne vlasti i Europska komisija dogovorile su se da ojačaju upravljačke strukture i usredotoče se na iste sektorske prioritete, te pripreme financijska sredstva za gotove projekte.

Budući programi od 2014. do 2020. godine

Zajedno s pripremom i provedbom ovih prvih kohezijskih programa, Hrvatska trenutačno priprema svoj Sporazum o partnerstvu, kojim se utvrđuje okvir za Europske strukturne i investicijske fondove 2014-2020.

Nekih 8000 milijuna eura predlaže se za kohezijske programe u Hrvatskoj od 2014. do 2020. godine prema MFF-ovom nacrtu. To predstavlja veliki udio budućeg ulaganja u zemlju.

Značajni napori već su učinjeni od strane hrvatskih vlasti za prilagodbu sektorskih strategija i programiranja javnih financijskih resursa u skladu s ciljevima Europe 2020.

Intenzivne konzultacije odvijaju se u cijeloj zemlji kako bi se odlučilo o prioritetima financiranja i utvrdili odgovarajući projekte za zemlju.

S LIJEVA NA DESNO:
Branko Grčić, potpredsjednik hrvatske Vlade i ministar regionalnog razvoja i fondova EU, u susretu s Johannes Hahnom, povjerenikom Europske komisije za regionalnu politiku, u posjetu Zagrebu.

U dokumentu o stajalištu iz siječnja 2013., Europska komisija je predložila da se kohezijska sredstva investiraju u razvoj konkurentnosti kroz snažnu podršku malih i srednjih poduzeća i istraživanja i inovacija. On također poziva programe da prilagode tržište rada i sustave za zapošljavanje, da najbolje iskoriste prirodne resurse, poboljšaju učinkovitost javne uprave i ojačaju socijalni dijalog.

Iskustvo u najnovijim članicama pokazalo je da europski strukturni fondovi i investicije mogu igrati ključnu ulogu u ekonomskom rastu. Očekuje se da će ta sredstva osigurati stabilnu i vrijednu potporu konkurentnosti i blagostanju u Hrvatskoj i ojačati partnerstvo s Europskom jugoistočnom regijom, Srednjom Europom i svim državama članicama.

▷ SAZNAJTE VIŠE

Predstavništvo Europske komisije u Hrvatskoj:
http://ec.europa.eu/croatia/index_hr.htm

▶ PREBROĐAVANJE KRIZE POMOĆU KOHEZIJSKE POLITIKE

Dana 18. travnja Europska komisija predstavila je izvješće o tome kako kohezijska politika radi u državama članicama u ovom razdoblju krize. Ukratko, ključne poruke su da postoji jasan i rastući broj dokaza o programima koje isporučuju u mnogim političkim prioritetima i državama članicama. Programi kohezijske politike pokazali su da oni imaju fleksibilnost da odgovore na krizu, ali postoji još puno toga što treba isporučiti, a tu su i rizici u nekim strateškim mjestima. Komisija je spremna razmotriti daljnje reprogramiranje i smanjenje nacionalnog sufinanciranja gdje je to opravdano i usmjereno na rast i radna mjesta. Postoje važne lekcije koje treba izvući iz sadašnjih programa. Evaluaciju i uporabu pokazatelja treba ojačati kako bi se podržalo programiranje za budućnost.

„Strateško izvješće” o provedbi programa kohezijske politike 2007.-2013. povlači zajedno dostupne podatke, uglavnom s kraja 2011., iz svih 27 država članica i programa zajedničke suradnje ⁽¹⁾. Ovo je glavna vježba koordinacije u 434 programa, 273 regija i 27 država članica koje pokrivaju tri fonda – Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda i Kohezijskog fonda. Kroz ove fondove kohezijska politika Europske unije ulaže 347 milijarde eura ili 35 % od ukupnog proračuna EU u 2007.-2013.

Izvješće o ispunjenju strateškog izvješća odnosi se na Komisiju i 27 zemalja članica, od kojih je zatraženo da dostave nacionalna izvješća do kraja 2012. godine i račun za svoju ulogu u upravljanju ovog veoma velikog proračuna.

Učinci krize i odgovor

Od nacionalnih izvješća proizlazi da je ekonomska i financijska kriza imala učinke posvuda, ali vrijeme i ozbiljnost

učinaka bili su različiti. Uloga koju kohezijska politika usvaja u nacionalnim razvojnim strategijama država članica također varira.

Općenito, više razvijene države članice su se oslonile na kohezijsku politiku za podršku srednjoročnog i dugoročnog ulaganja u inovacije, malo i srednje poduzetništvo i tržišta rada. Oni su izvijestili o nekim promjenama za potrebe ulaganja ali su odabrali uglavnom nacionalne programe za pravovremeno rješavanje problema povezanih s recesijom. Reprogramiranje je bilo ograničeno u ovim zemljama, je se izvorni strateški ciljevi smatraju još uvijek važećim.

Manje razvijene države članice i one koje još uvijek uživaju potporu „konvergencije” naširoko su prepoznali važnost kohezijske politike u poticanju ulaganja u javni sektor. Međutim, ovo nije homogena skupina. Mali broj njih prebrodio je recesiju, i vratio se na put rasta. Drugima je bio nužan „program” potpore kako bi se ponovno uspostavila makroekonomska stabilnost – Irska, Grčka, Latvija, Portugal, Rumunjska. U ovim posljednjim zemljama Komisija je reagirala na iznimnu gospodarsku klimu znatnim reprogramiranjem i smanjenjem nacionalnog sufinanciranja kako bi se suprotstavila dvostrukim izazovima promjenjivih društveno-ekonomskih potreba te je smanjila sredstva za sufinanciranje od strane nacionalnih vlasti.

Diljem 27 država članica Europske unije ponovo je dodijeljeno oko 36 milijardi eura kako bi se zadovoljive socijalno-ekonomske potrebe – 90% ovih transfera prihvaćeno je u 2011.-2012. Paralelno s tim, obveza da se osigura 15,5 milijardi eura nacionalnog javnog sufinanciranja je uklonjena s programima u nekim zemljama članicama kako bi se ubrzalo ulaganje EU resursa.

Ipak, u mnogim državama članicama specifični izazovi u upravljanju programima uključivali su: pad potražnje za

(1) Europska teritorijalna suradnja – transnacionalni, prekogranični programi i programi suradnje.

Zahvaljujući pomoći Europske unije, najveća europska tvrtka za preradu kukuruza Hungrana je snizila emisije ugljičnog dioksida ulaganjem u sustav za stvaranje energije dobivene iz biomase. Projekt, koji se nalazi u Mađarskoj središnjoj transdunavskoj regiji, bio je jedan od nekoliko studija slučaja sadržanih u strateškom izvješću.

mjere koje podupiru inovacije u malom i srednjem poduzetništvu i ICT-u; poteškoće u povećanju odgovarajućeg sufinanciranja među korisnicima što je dovelo do manjih projekata u mnogim područjima; i, duža provedbena razdoblja.

Doprinos europskih prioriteta

Mnoga nacionalna izvješća prenose jasnu priču o ulozi kohezivske politike u podupiranju europskih prioriteta pametnog, održivog i inkluzivnog rasta. Ova poruka je jasna u pogledu podrške ESF-a kako za tržište rada tako i za ulaganja u ljudski kapital i reforme. Tu su i mnogi primjeri o tome kako Europski fond za regionalni razvoj (ERDF) podupire istraživanja i inovacije, navodi pristup financijama za malo i srednje poduzetništvo ali i naširoko podupire programe energetske učinkovitosti i održivog razvoja.

Anegdotalni dokaz o ulozi financiranja EU također je prikazan u primjerima projekta dok podatak iz temeljnih pokazatelja i korisnika pruža po prvi put skupni dokaz o postignućima.

Uz još četiri godine prikupljanja podataka do završetka programa 2015. godine, ulaganja u okviru Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda i Europskog socijalnog

STRATEŠKO IZVJEŠĆE EUROPSKE UNIJE VRH LEDENOG BRIJEGA

Nacionalna izvješća država članica ulažu veliki napor da učine upravljanje programom i provedbu transparentnijim. 27 država članica je:

- ▶ osiguralo više od 2000 stranica izvještaja sa sažecima popraćenih s više od 1600 stranica priloga: prosječan izvještaj ima 75 stranica;
- ▶ dostavilo izvješća na 22 službena jezika Europske unije, često s engleskim prijevodima izvješće ili sažetka u cijelosti;
- ▶ identificiralo gotovo 270 primjera dobre prakse u područjima pametnog, održivog i inkluzivnog rasta;
- ▶ predstavilo izvješća šest država članica početkom 2013. godine svojim kolegama, a njihove su prezentacije dostupne na mreži.

Svaki nacionalno izvješće pruža opsežan pregled ekonomskih i nacionalnih institucionalnih posebnosti kao i više pojedinsti o napretku ciljeva programa. Komisija je prikupila 27 nacionalnih izvješća na mreži i koristila sadržaje za pripremu sinteza izvješća.

fonda već su dovela do napretka i boljitka za mnoge građane. No, s obzirom na obujam investicija i kašnjenja u ispunjavanju projekata, očekuje se daleko više. Isto tako, oni programi koji ne koriste temeljne pokazatelje kada su relevantni će imati još jednu priliku u godišnjim izvješćima za 2012. godinu kako bi bolje prikazali svoje rezultate.

Mjerenje napretka

Ovo izvješće je prva prilika, tijekom razdoblja programiranja, da se ocijeni napredak u ostvarenju realiziranih aktivnosti i rezultata. Takav podatak nikada prije nije bio dostupan Komisiji na način na koji bi mogao biti analiziran i prezentiran.

KONAČNI REZULTATI

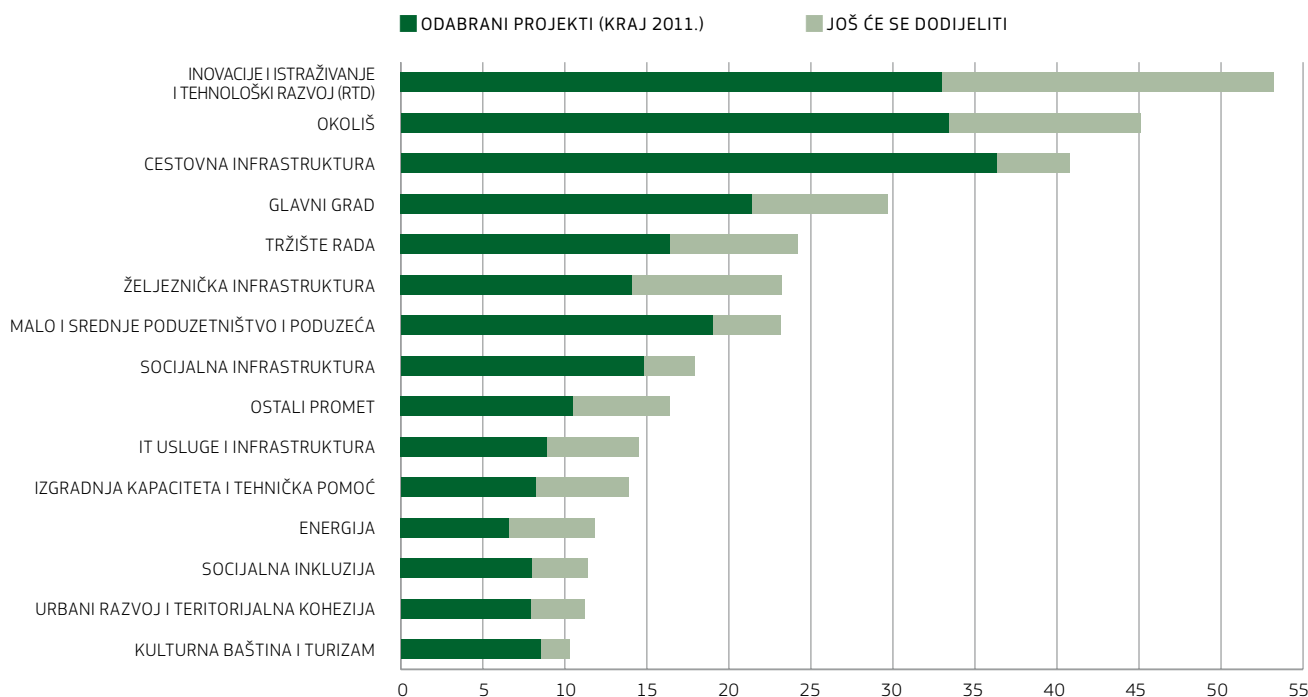
Istaknuti „veliki brojevi” dobiveni iz nacionalnih izvješća o aktivnostima i rezultatima do sada su:

- ▶ Inovativna i mala poduzeća dobivaju poticaj od ERDF ulaganja:
 - ▶ **53 240 RTD** potpomognutih projekata;
 - ▶ **16 000 poslovno-istraživačkih projekata** dobilo je investiciju;
 - ▶ **53 160 start-up tvrtki** je podržano.
- ▶ U okviru ERDF-a **stvoren je gotovo 400 000 poslova** (polovica u 2010-2011) uključujući 15 600 poslova u sektoru istraživanja i 167 000 poslova u malom i srednjem poduzetništvu.
- ▶ **Dodatnih 1,9 milijuna** ljudi sada koristi **širokopojasne mreže** koje financira ERDF.
- ▶ **2,6 milijuna** ljudi više ima pristup EU standardnoj opskrbi vodom a **5,7 milijuna** ljudi više koristi sustav za pročišćavanje otpadnih voda (uglavnom pomoću sredstava iz Kohezijskog fonda).

- ▶ **Dovršeno je 460 km TEN-T cesta i 334 km TEN-T željeznica** uz druge cestovne i željezničke projekte (uglavnom iz KF).
- ▶ **2,4 milijuna ljudi** je uz pomoć Europskog socijalnog fonda pronašlo novi posao u roku od 6 mjeseci (iz studije ocjene EK).
- ▶ U okviru ESF-a broj ljudi koji se godišnje podupire – u svim političkim ciljevima – narastao je od **10 milijuna godišnje prije 2010. godine do nekih 15 milijuna svake godine od tada.**

Ove brojke uglavnom se temelje za završenim projektima u razdoblju od 2007. do 2011. godine (pet država članica dalo je podatke do lipnja 2012.). Više podataka od država članica objavljeno je u radnom dokumentu osoblja i 13 tematskih informativnih listi dostupnih na mreži.

▶ Pregled EU sredstava po ciljevima – odabrani projekti i sredstva i dalje će se dodjeljivati (2007.-2011.)

Gledajući podatak o realiziranim aktivnostima, potrošnji i odabiru projekta imamo jasniju – iako još uvijek nesavršenu – sliku o napretku u realizaciji. Cijene za odabir projekta i troškova ne prate iste obrasce kod različitih država članica. Neki programi su odabrali sve projekte, ali imaju nisku stopu potrošnje. Drugi tek trebaju odabrati obujam projekata, ali pokazuju visoke stope potrošnje.

I dok identične obrasce ne treba očekivati (mješavina ulaganja, kriterij odabira i institucionalni kapacitet varira) što ukazuje na potrebu za oprezom. Odabir samog projekta nije jamstvo za financijsku provedbu ili ostvarenje odgovarajućih realiziranih aktivnosti i rezultata koji će dovesti do rasta i zapošljavanja.

U izvješću Komisija identificira područja ulaganja u kojima se moraju poduzeti mjere kako bi ubrzali postupak odabira i provedbe projekata sufinanciranih u razdoblju od 2007.-2013. u cilju ispunjenja postavljenih ciljeva. Pod ovim se osobito misli na evidentne prepreke u različitim skupinama država članica u ključnim strateškim sektorima, kao što su istraživanja i inovacije, ICT ulaganja, željeznice, obnovljivi izvori energije i izgradnja kapaciteta. U pojedinim slučajevima spori napredak u određenim temama popraćen je brzim napredak u drugima. To ukazuje da prvobitno postavljene strategije i ciljevi neće biti ispoštovani.

Prostor za poboljšanje

U svojim zaključcima Komisija je istaknula dvije osnovne poruke.

Države članice moraju se jasno usredotočiti na ostvarenje aktualnih programa. Previše je toga na kocki. Više od 50% raspoloživih sredstava tek treba zatražiti na temelju investicijske aktivnosti u realnom gospodarstvu. Komisija će raditi s državama članicama i razmisliti o reprogramiranju koji će pomoći doprinijeti rastu i zapošljavanju.

Izvješće također naglašava važnost dubokih reformi koje se trenutačno razmatraju između Europskog parlamenta i Vlada EU-a za kohezijsku politiku od 2014.-2020. uključujući veću stratešku koncentraciju resursa na ključnim prioritetima i veću usredotočenost na rezultate i procjenu.

Zajedničko izvješće sažeto u sljedećem članku pružilo je dodatni neovisni analitički materijal uz pomoć analize Komisije nacionalnih strateških izvješća.

Strateško izvješće sada će biti predmet rasprave s nadležnim institucijama EU.

”Ovo izvješće daje dragocjenu snimku stanja provedbe politike nad većim dijelom EU prioriteta i ulaže u rast onda kada je to prijeko potrebno. Pružamo podršku novom inovativnom poslovanju i stvaramo dobra i održiva radna mjesta za budućnost, pružajući udaljenim regijama širokopojasni pristup internetu, suprotstavljajući se odljevu mozgova, i izgrađujući vitalne prometne veze koje pridonose konkurentnosti regije. Politika je također pokazala da je vrlo fleksibilna, odgovara na krizu i uvodi promjenjive potrebe ljudi i njihovih zajednica.

Ali, imamo i lekcije koje trebamo naučiti: rezultati su ponekad nedosljedni a države članice trebaju ubrzati napore za korištenje EU sredstava. Gledajući na novo programsko razdoblje, očekujemo od država članica i regija da još više usredotoče politiku na rezultate i prioritete koji će imati najveći utjecaj.”

Johannes Hahn – povjerenik Europske komisije za regionalnu politiku

▶ SAZNAJTE VIŠE

http://ec.europa.eu/regional_policy/how/policy/strategic_report_en.cfm

Kohezijska politika Europske unije pomogla je u dovođenju superbrzog širokopojasnog pristupa putem svjetlovodne mreže u Lizard, krajnju točku u Velikoj Britaniji. ERDF financirani projekt Superfast Cornwall bio je jedan od nekoliko uspješnih studija projekta prikazan u „Strateškom izvješću” Europske unije o provedbi programa kohezijske politike u razdoblju od 2007.-2013. (pogledajte i članak na stranicama 10-13).

▶ POSEBAN PREGLED NAPRETKA KOHEZIJSKE POLITIKE, 2007.-2011.

Informirane odluke i odluke na temelju dokaza trebaju biti u središtu svakog procesa donošenja politika. Iz tog razloga Komisija pozdravlja najnovije izvješće Europske mreže za ocjenu ruralnog razvoja o učinkovitosti kohezijske politike za svih 27 država članica.

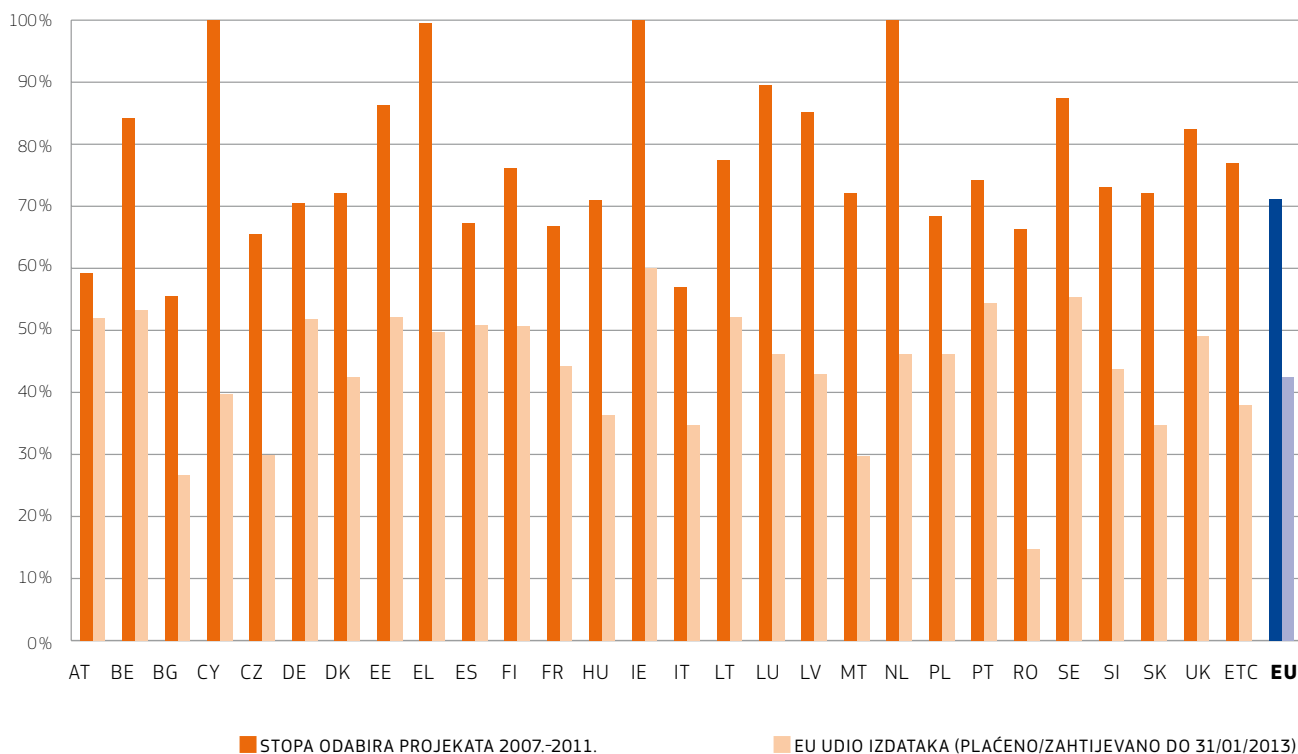
Svake godine skupina neovisnih stručnjaka za ocjenu pozvana je da ispita dostignuća koja daje svaka država članica u provedbi programa koje sufinancira ERDF (Europski regionalni razvojni fond) i Kohezijski fond. Ovaj zajednički izvještaj je ažurirano izvješće dobiveno početkom 2012. godine i daje sažetak razvoja tijekom programa u razdoblju od 2007. do 2013. godine do kraja 2011. godine.

▶ SAZNAJTE VIŠE

Europska mreže za ocjenu ruralnog razvoja 2012
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/pdf/eval2007/expert_innovation/2012_evalnet_fei_synthesis_final.pdf

Instrumenti financijskog inženjeringa
http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/funds/2007/jjj/doc/pdf/cocof_guidance_note3_en.pdf

SVI FONDVI EUROPSKE UNIJE – ODABIR PROJEKATA (2007.-2011.) U USPOREDBI S DEKLARIRANIM PLAĆANJIMA (2007.-2013.)

Zajedničko izvješće 2012. ističe šest glavnih područja:

1 ► SOCIJALNO-EKONOMSKA SITUACIJA

Izvješće naglašava kritičnu situaciju u kojoj su se provode programi, naglašavajući lošu izvedbu gospodarstva većine europskih zemalja (izuzev Baltičkih zemalja, Poljske i Slovačke). Prognoza za 2013. godinu predviđa samo vrlo malo poboljšanje, a stanje javnih financija ostaje slabo, pod utjecajem programa štednje koji se provode u mnogim zemljama. Ovaj scenarij će vjerojatno biti prepreka tempu planiranih rashoda u preostalom razdoblju.

2 ► LJESTVICA FINANCIJSKE POTPORE

ERDF i Kohezijski fond zajedno iznose 270 milijardi eura za razdoblje od 2007. do 2013. godine što predstavlja prosječno 0,3% BDP-a Europske unije na godinu ali više od trećine (37,7%) državnih kapitalnih izdataka godišnje za EU-12 zemalja. Ove brojke pokazuju iznimnu važnost EU financiranja za trošak razvoja za EU-12⁽¹⁾ zemalja. Međutim, izvješće pokazuje da je manje od polovice ukupnih raspoloživih sredstava zahtijevano putem država članica. To dovodi u pitanje sposobnost nekih država članica da preuzmu iznos koji im je na raspolaganju u naredne tri godine a izvješće upozorava na opasnost od mogućeg gubitka sredstava od nekih zemalja⁽²⁾. Kao odgovor na poteškoće s kojima su se suočile neke države članice, Europska unija je uvela smanjenja na razini nacionalnog sufinanciranja zadržavajući pritom na stabilnoj razini iznos ponuđenih EU sredstava.

(1) EU-12 zemlje: Bugarska, Cipar, Republika Češka, Estonija, Mađarska, Latvija, Litva, Malta, Poljska, Rumunjska, Slovenija i Slovačka.

(2) Bugarska, Italija i Rumunjska.

3 ▶ PROMJENA OBLIKOVANJA ULAGANJA

Izvešće navodi značajan pomak u raspodjeli sredstava, u iznosu od oko 10% ukupno raspoloživih sredstava. Ovu promjenu treba promatrati u smislu pogoršanja gospodarskog stanja u većini država članica. U izvješću se navodi tendencija za reprogram sredstava iz mjera kao što su potpore poduzećima i područjima s ograničenim kapacitetom sufinanciranja (npr. lokalne vlasti) do mjera koje su manje pogođene krizom. Kao rezultat, u 12 država članica Europske unije većina sredstava se odnosi na ulaganja u prometne mreže i infrastrukturu zaštite okoliša, dok je u 15⁽³⁾ država članica Europske unije postojala tendencija za RTD (i istraživanje i tehnološki razvoj) infrastrukture i inovaciju, te poslovna ulaganja kao i ona za infrastrukturu zaštite okoliša. Kao mjera za pomoć malom i srednjem poduzetništvu koje izlazi iz dužničke krize, programi su implementirali Instrumente financijskog inženjeringa (FEIs): investicija s mogućnošću povrata sredstava usmjerena na poduzeća.

4 ▶ FINANCIJSKI NAPREDAK U PROVEDBI PROGRAMA KOHEZIJSKE POLITIKE

Izvešće prepoznaje plaćanja izvršena u države članice kao najpouzdaniji izvor dostupnih podataka za pružanje informacija o dinamici provedbe programa. U usporedbi s prethodnim programskim razdobljem od 2000. do 2006. godine, zajedničko izvješće bilježi značajan zastoj u rashodima Europskog fonda za regionalni razvoj za 15 država članica Europske unije: i dok su uplate u tekućem razdoblju programiranja iznosile do 46% dogovorenog proračuna, isplate u istoj fazi u proteklom razdoblju bile su 10% veće, što znači smanjenje od 10,8 milijardi eura u apsolutnom smislu. Stopa isplata bila je brža u 12 država članica Europske unije (49%) nego u 15 država članica Europske unije (45%), unatoč kraćem iskustvu prvospomenutog u upravljanju strukturnim fondovima. Izvešće također otkriva da je spor početak programa na početku razdoblja programiranja bio glavni razlog za kašnjenje. Ipak, nepovoljni ekonomski uvjeti, problemi u javnoj nabavi, te administrativna kašnjenja dodatno su usporili kasniju provedbu.

5 ▶ POSTIGNUĆA

Izvešće bilježi da je stopa završetka projekata značajno povećana u 2011. godini. Međutim, procjena rezultata i postignuća programa je teška zbog dva čimbenika: ograničenog broja dovršenih planova što smanjuje dokaz o opipljivim rezultatima, i manjak informacija prijavljenih u godišnjem izvješću o implementaciji. Neki zaključci mogu se izvući: programi u konkurentnim regijama su u naprednijoj fazi implementacije u usporedbi s programima u regijama konvergencije; otvaranjem novih radnih mjesta (383 000 radnih mjesta na puno radno vrijeme) i pomoći start-up tvrtkama (53 000) postignut je značajan rast, pokazujući na taj način ubrzanje u implementaciji; projekti za podupiranje poduzeća bili su orijentirani na RTD i start-up tvrtke s 148 500 investicijskih projekata implementiranih putem malog i srednjeg poduzetništva, 14 700 financiranih znanstveno-istraživačkih zajedničkih projekata i gotovo 15 000 otvorenih radnih mjesta u sektoru za istraživanje i razvoj⁽⁴⁾.

6 ▶ PROCJENE PREUZETE OD DRŽAVA ČLANICA

Prosječan broj ocjena je otprilike jedan po programu, ali sa velikim varijacijama u državama članicama. Većina evaluacija (83%) usmjerena je na provedbu programa i procjenu postupaka, dok je korištenje kvalitativnih metoda prevladalo (53% u usporedbi s kvantitativnim metodama, 11%). Procjene pokazuju pozitivne rezultate u vezi istraživanja i tehnološkog razvoja i inovacija, osobito u smislu umrežavanja i suradnje, ali i podrške poduzećima. Jednako tako, procjene lokalnih razvojnih inicijativa otkrivaju da su promicali suradnju između različitih razina vlasti i povećavali sudjelovanje lokalnih vlasti. Nažalost, izvješće je pokazalo da je korištenje nalaza evaluacije imalo tendenciju da ostane u velikoj mjeri neformalno i isključeno iz procesa donošenja politike. Samo su Baltičke države uspostavile formalne procedure kako bi osigurali da se sustav praćenja i evaluacije uklapa u proces kreiranja politike.

Konačno izvješće stručne mreže za razdoblje od 2007.-2013. očekuje se krajem 2013. Izvješća poput ovoga će pomoći da Komisija ispuniti očekivanja Vijeća i Parlamenta i dobije godišnja izvješća o ostvarenju kohezijske politike s početkom u 2014. godini. Dokaz da grabi velikim koracima naprijed za oblikovanje kohezijske politike.

(3) EU-15 zemlje: Austrija, Belgija, Danska, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Irska, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Portugal, Španjolska, Švedska, Ujedinjeno Kraljevstvo.

(4) Postoje neke razlike u podacima prijavljenim u Strateškom izvješću Europske komisije i Nacionalnim strateškim izvješćima. To je zbog toga što su podaci u Nacionalnim strateškim izvješćima ažurirani za neke države članice.

Ukupni trošak:
12 800 000 EUR
Doprinos
Europske unije:
9 800 000 EUR

▶ ZAGREB, HRVATSKA

▶ ZAGREB, GLAVNI KOLODVOR

VAŽNA DOGRADNJA KAO MEĐUNARODNO RASKRIŽJE

Glavni grad Hrvatske, Zagreb, nalazi se na važnom križanju Transeuropske mreže (TEN). Hrvatska je most između sjevera i juga a njene željeznice povezuju Srednju Europu preko Salzburga, Zagreba i Beograda do Soluna u Grčkoj (TEN Koridor X). Drugi TEN koridor povezuje Budimpeštu preko Zagreba s Jadranskom lukom Rijeka i jedan je od najvažnijih željezničkih koridora u Hrvatskoj.

Zbog starosti i lošeg stanja u sustavu signalizacije na tom putu – više od 70 godina starom – brzina u željezničkom prometu na Zagrebačkom glavnom kolodvoru ograničena je na 30 km/h.

Projekt modernizacije podržan od strane Europske unije krenuo je u obnovu i dogradnju sustava za signalizaciju i sigurnosne infrastrukture na području glavnog željezničkog kolodvora u Zagrebu. To je prioritet nad daljnjim rekonstrukcijskim radovima na tračnicama ili peronima.

Nadogradnja pomaže u osiguranju slobodnog protoka međunarodnog željezničkog prometa kroz Zagrebački kolodvor. Sigurnost i pouzdanost signalno-sigurnosnih uređaja također se poboljšala, a troškovi održavanja su smanjeni. U isto vrijeme dopuštena brzina vlaka će se povećati i proširiti kapacitet stanice.

Po završetku, projekt će eliminirati velika ograničenja brzine na ruti koja dovode do glavne prepreke (uskog grla) za slobodan protok međunarodnim željezničkim prometom kroz stanicu. Dogradnja će donijeti trenutačnu korist za 50 000 putnika koji svakodnevno koriste željeznicu u glavnom gradu Hrvatske.

Projekt pomaže u poboljšanju povezanosti i brzine te olakšava rast u nacionalnom i međunarodnom putničkom i teretnom prometu (46 % hrvatskog željezničkog teretnog prometa orijentirano je na izvoz).

U sklopu dogradnje, sučelja na postojećim sustavima u susjednim postajama i željezničkim prugama se moderniziraju te će tako dogradnja otvoriti put brojnim projektima usmjerenim na modernizaciju željezničke infrastrukture i koridora u Hrvatskoj. Posao će biti dovršen do kraja 2013.

Komentirala Zrinka Ivanović Kelemen iz HŽ Infrastrukture: „Hrvatski željeznički transportni sustav je važan most u međunarodnoj željezničkoj mreži, a također je iznimno bitan za povezivanje bogatih poljoprivrednih regija u zemlji sa velikim industrijskim i potrošačkim centrima središnje Hrvatske. Važan rad dogradnje na Zagrebačkom kolodvoru će se otvoriti za daljnju modernizaciju preko mreže koja će biti od velike koristi za gospodarstvo Hrvatske.”

▶ SAZNAJTE VIŠE

www.hzinfra.hr/homepage

▶ KREIRANJE GEOPARKA ROKUA DAJE POTICAJ ZA TURIZAM I UČENJE

Geopark Rokua u sjevernoj Finskoj je atavizam iz ledenog doba i nudi jedinstvenu kombinaciju geologije, prirode i kulture o životu u smrznutom dalekom sjeveru.

Smješten na samo 200 kilometara južno od Arktičkog kruga, Geopark Rokua je svjetski najsjeverniji Geopark i njegova neobična geologija privlači sve veći broj posjetitelja iz cijelog svijeta u posljednjih nekoliko godina.

Od 2010. godine park je bio dio globalne mreže od 91 geoparkova, polovica njih nalazi se u Europi, uključujući jedan na Islandu i dva u Norveškoj. Europska mreža geoparkova broji 54 Europska člana koji zajedno rade na očuvanju i unaprjeđenju svoje geološke baštine kroz integrirani i održivi razvoj.

Ono što im je svima zajedničko je sposobnost da razmjenjuju iskustva i najbolje prakse o učenju o prirodnim znanostima, očuvanju geološke baštine i promicanju održivog geološkog turizma.

Od stvaranja Geoparka 2010. godine, u tijeku su razni projekti koji se financiraju iz Europskog fonda za regionalni razvoj kako bi pomogli u razvijanju potencijala parka u cijelosti. Oni uključuju projekte kako bi poboljšali web prisutnost Geoparka, brandiranje i marketing. Najnoviji skup projekata, otvorenih do kraja 2013. godine, uključuju projekt organiziranja i fino podešenje operativnog modela Geoparka i obuhvaća proizvodnju novih obrazovnih i vanjskih materijala.

Geopark Rokua sastoji se od područja od 1 326 km², i obuhvaća u okviru svoje teritorije manji nacionalni park Rokua koji je osnovan 1956. Karakteristične značajke područja Rokua su dramatični reljefni oblici poput ledenog grebena oblikovanog ledenim dobom. Park je unakrsno povezan pješačkim stazama i stazama za skijanje.

Ukupni trošak:
522 350 EUR
Doprinos
Europske unije:
261 175 EUR

Mnogi posjetitelji dolaze vidjeti prirodnih čuda parka i informacijsko središte uključuje izložbu koja opisuje stvaranje područja Geoparka uz prezentaciju o geologiji, ljudskoj povijesti, prirodi i današnjici.

„Uspostava parka dala je značajan poticaj za turizam u području”, kaže Vesa Krökki, voditelj projekta i izvršni direktor Geoparka Rokua. „Iako je park popularan već neko vrijeme, sada ga posjećuje veći broj ljudi iz cijelog svijeta, osim tradicionalnih posjetitelja iz Finske, Njemačke i Švedske.”

▶ SAZNAJTE VIŠE
www.rokuageopark.fi

▶ SPODNJEPOSAVSKA, SLOVENIJA

▶ ENERGETSKA UČINKOVITOST PREOBRAZBE ZA BOLNICU U SLOVENIJI

Ukupni trošak:
2 041 000 EUR

**Doprinos
Europske unije:**
1 183 000 EUR

Opća bolnica u Brežicama, grad u istočnoj Sloveniji, jedna je od najstarijih u zemlji koja datira iz 1872. S 300 zaposlenika i više od 150 postelja ona pruža cijeli niz zdravstvenih usluga za regionalnu zajednicu za više od 70 000 ljudi i, u okviru vladinog programa protiv krize doživjela je dalekosežan program rezanja troškova usmjeren na energetska učinkovitost.

Uz potporu Kohezijskog fonda Europske unije šest glavnih zgrada u bolničkom kompleksu prošlo je opsežnu obnovu za uštedu energije.

Kao dio programa poboljšanja u vrijednosti od 2 milijuna eura, stropovi, fasade, zidovi i podovi su toplinski izolirani i nadograđeni su krovovi. Zamijenjena su sva vrata i prozori i posvuda su postavljene štedne žarulje.

Instaliran je novi sustav klimatizacije osigurava hlađenje i ventilaciju u operacijskim dvoranama a topla voda sada je dostupna putem solarnog grijanja.

Dio opskrbe bolnice energijom je prebačen na obnovljive izvore energije, posebno solarne energije uz toplinske crpke koje su instalirane da izvlače energiju iz podzemnih voda.

Program energetske nadogradnje zajedno s ranijim radovima kao što je zamjena kotla (2006) i renoviranje kuhinje (2008) imao je značajan utjecaj. Renoviranja su rezultirala u smanjenju ukupne potrošnje energije za 41% u usporedbi s 2005. Ukupno troškovi energije pali su za 14%, a sada predstavljaju samo 1,44% ukupnog operativnog troška bolnice.

Osim toga, bolnica je smanjila emisije CO₂ za 27% a potrošnja vode je pala za 11%.

Uz manju potrošnju energije bolnica sada koristi pouzdaniji sustav za opskrbu energijom kako bi osigurala nesmetan rad i minimalizirala negativan utjecaj na okoliš.

Središnji kontrolni sustav za energiju uveden je kako bi se omogućilo da bolnica ima stalan uvid u potrošnju i učinkovitost energije.

„Ulaganja u mjere štednje energije i obnovljivih izvora energije je transformiralo naš bolnički kompleks u posve 'zelenu' instituciju i znatno smanjilo operativne troškove, komentirao je Dražen Levojević iz Opće bolnice Brežice”.

▶ SAZNAJTE VIŠE
www.sb-brezice.si

▶NOVOSTI

[UKRATKO]

SPAJANJE PUTEM YAMMER MREŽE

Jeste li ikada poželjeli da postoji učinkovitiji način rada sa svojim partnerima od dugih sastanaka ili beskrajne razmjene e-pošte? Možete li napraviti svoj posao bolje ako biste bili u mogućnosti podijeliti iskustva s ljudima koji se suočavaju sa sličnim izazovima?

RegioNetwork je zajednica na mreži za profesionalce koji rade na regionalnoj i urbanoj politici EU. Sudjelovanje je besplatno, a omogućuje pristup širokom rasponu mogućnosti dizajniranom da vam pomogne u radu:

- ▶ koristite grupe za suradnju i rad prema specifičnim ciljevima;
- ▶ jednostavno pretražujte i filtrirajte informacije i razgovore koji su vam važni;
- ▶ razmijenite svoja dostignuća i povežite se s drugim profesionalcima koji dijele slične interese;
- ▶ testirajte različita mišljenja ili mogućnosti organiziranjem ankete.

Primjeri stručnjaka iz društva za regionalnu i urbanu politiku EU koja se već koriste RegioNetwork uključuju službenike za komunikaciju iz upravnih tijela, kao i ocjenjivače koji je procijeniti utjecaj operativnih programa.

Samo naprijed i pridružite se RegioNetworku još danas!

▶SAZNAJTE VIŠE

<https://www.yammer.com/regionetwork>

EUROPA U MOJOJ REGIJI NATJECANJE U FOTOGRAFIJI

Želimo čuti – i vidjeti! – Kako se koriste EU investicije u vašem mjestu i slave projekti koji čine pravi razliku u lokalnim zajednicama.

Da biste pristupili sve što vam treba je foto-snimka projekta koji dobiva sredstva iz EU za koji znate ili ste vidjeli, s pločom ili reklamnim panelom s informacijom o financiranju i zastavom Europske unije na slici.

Zatim, razmijenite vaše fotografije ovdje i iskoristite priliku da osvojite EUR 1 000 koje možete potrošiti na digitalni fotoaparati i putovanje za dvoje u Brisel u listopadu 2013. Rok za prijavu je 23. kolovoza 2013. u podne po srednje europskom vremenu.

U ovogodišnjem natjecanju Europe u natjecanju u fotografiji moja Regija ne samo da ćemo prihvatiti fotografije projekata sufinanciranih od strane ERDF-a i Kohezijskog fonda, već i iz drugih fondova EU-a, ako slika pruža dokaz o EU sufinanciranju.

Jeste li znali da tisuće projekata diljem Europe dobiva regionalna sredstva iz EU svake godine? Oni mogu biti sve, od boljeg javnog prijevoza do bolje iskoristivosti energije ili programa potpore za male poduzetnike. Saznajte više o regionalnog politici EU i ostalim EU fondovima.

▶SAZNAJTE VIŠE

https://www.facebook.com/pages/Europe-in-my-Region-Community/243923382392812?sk=app_386310531430573

Máire Geoghegan-Quinn, Europska povjerenica za istraživanje, inovacije i znanost, govori na Tjednu inovativnih regija Europe u Corku, Irska.

TJEDAN INOVATIVNIH REGIJA EUROPE

4. Tjedan inovativnih regija Europe (WIRE) održan je na University College Cork, u Corku, Irska od 5-7 lipnja. U suorganizaciji vladine agencije Enterprise Ireland i Europske komisije i podržanog od strane FP7, 7. okvirni program za istraživanje i tehnološki razvoj, događaj je koji je fokusiran na regije i njihovu vodeću ulogu u gospodarstvu. Konferencija visokog profila pokrenuta je pod pokroviteljstvom irskog predsjedanja Vijećem Europske unije, a okupila je 500 delegata iz 20 zemalja da se usredotoče na regionalne aspekte EU okvirnog programa za istraživanje i inovacije, Horizon 2020.

Kao vrhunac događaja, europska povjerenica za istraživanje, inovacije i znanost Máire Geoghegan-Quinn najavila je 9 dobitnika Europske nagrade za inovacije u javnoj upravi, proslavivši pritom najinovativnije, dalekovidne javne inicijative. Pobjednici su iz Hrvatske, Španjolske, Portugala, Slovačke, Švedske, Finske, Ujedinjenog Kraljevstva i Nizozemske. „Ove inicijative predstavlja dokaz da se inovacija ne događa samo u poslovnom svijetu, te da javni sektor, koji u prosjeku čini polovicu bruto domaćeg proizvoda Europske unije, također prihvaća promjene,” rekao je povjerenik.

▶ SAZNAJTE VIŠE
<http://wire2013.eu/>

2. IZDANJE DANA EUROPSKE SURADNJE: BUDITE DIO NJEGA!

EUROPEAN COOPERATION DAY

Sharing borders, growing closer

Prošlogodišnja kampanja Dan europske suradnje dostigla je na tisuće europljana koji su sudjelovali u jednom od 281 lokalnih događanja koji su se odvijali u 36 zemalja. S takvim uspjehom, kampanja će se ponoviti i ove godine. Uz koordinaciju programa INTERACT i podrške Europske komisije, Europskog parlamenta i Odbora regija, svi programi suradnje pozvani su da sudjeluju u proslavi ljudi koji zajedno rade preko granica. Kroz lokalne događaje, programi će predstaviti najbolje rezultate projekta tekućeg programskog razdoblja na zabavan i pristupačan način koji omogućuje građanima da se uključe u teritorijalnu suradnju. Ove godine možemo očekivati Europske film festivale, sveučilišna natjecanja, glazbene nastupe, degustacije hrane i još mnogo toga! Glavni dan u kampanji bit će 21. rujna 2013., ali događaji će se odvijati tijekom cijelog mjeseca rujna. Želite li biti dio njega, pratite kampanju na Facebooku, Twitteru ili određeno web-mjesto kampanje.

▶ SAZNAJTE VIŠE
www.ecday.eu

▶ OPEN DAYS 2013.

EUROPSKE REGIJE I GRADOVI PRIPREMAJU SE ZA 2020.

OPEN DAYS, uspješan godišnji forum koji zajednički organiziraju Opća uprava za regionalnu i urbanu politiku i Odbor regija, održat će se ove godine od 7.-10. listopada pod sloganom „Europske regije i gradovi pripremaju se za 2020“.

Pomak prioriteta, pomak tema

U razdoblju od 2014.-2020., kohezijska politika će se morati uhvatiti u koštac s izazovima u trenutnoj gospodarskoj situaciji, a kako bi se zadovoljili prioriteti strategije Europa 2020. Morat će iskoristiti prednosti EU regija i gradova u većoj mjeri i usmjeriti svoje ulaganje u projekte koji potiču rast na održiv način. Da bi odrazili potrebu za takvom promjenom i pogodan trenutak prije početka novog programskog razdoblja, događaj OPEN DAYS 2013. bit će organiziran oko ove tri teme:

- ▶ Upravljanje promjenom od 2014.-2020;
- ▶ Sinergija i suradnja;
- ▶ Izazovi i rješenja.

Radionice/rasprave: organizatori i sadržaj

Stotinu radionica/rasprava i dva povezana događaja organizirat će Komisija u Briselu, Odbor regija, 200 regijama pregrupiranih u 25 regionalnih partnerstva i drugi partneri. Osim toga, 400 lokalnih događaja očekuje se od rujna do studenog diljem Europe.

- ▶ **Upravljanje promjenom 2014.-2020.:** Sjednice tim povodom uglavnom će organizirati stručnjaci Komisije a bit će posvećene novim značajkama u programskom razdoblju od 2014.-2020., kao što je *utvrđivanje okvira izvedbe ili zajednički akcijski planovi*.

Svakog listopada, događaj OPEN DAYS pozdravlja 6 000 sudionika i više od 100 radionica, rasprava, izložbi i događaja za mreži.

- ▶ **Sinergija i suradnja:** Radionice/rasprave će tražiti načine za osiguranje sinergije između različitih EU, nacionalnih i regionalnih politika i fondova.

- ▶ **Izazovi i rješenja:** Najpopularnija od tri teme, ove radionice će izmjenjivati ideje o praktičnim rješenjima za zajedničke regionalne i urbane izazove kao što su *nezaposlenost mladih, demografske promjene i raseljavanje*.

Posebno povezani događaji vezani za treću temu obuhvaćat će prekograničnu suradnju EU-a, te će se fokusirati na regionalnu politiku između EU-a i globalnih ekonomija, poglavito na „VIII EU-Kina, seminar visoke razine o suradnji i regionalnoj politici“ i „EU-Japan, program o održivom urbanom razvoju“.

OPEN DAYS Sveučilište i program Master Class

OPEN DAYS Sveučilišta, u organizaciji Komisije i Udruge za regionalne studije predstavlja novo istraživanje o regionalnom i urbanom razvoju. Omogućuje znanstvenicima i stručnjacima da razmijene mišljenja i testiraju nove akademske koncepte. Osmam Sveučilišnih radionica će biti usmjereno na treći tematski prioritet koji će biti posvećen temama kao što su *urbaništička pitanja, upravljanje i inovacijske politike*.

Jedna od istaknutih tema događaja OPEN DAYS 2013. bit će po prvi put pokrenut *program Master Class*. On će se okupiti

i do 75 studenata i mladih znanstvenika u području regionalne politike u EU i izvan EU-a zemalja. Poseban program s renomiranim znanstvenicima će biti spreman za njih. Uvodna sjednica navodi razloge i ishod nedavne reforme politike, kao i njenu budućnost nakon 2020., otvorenu za prijavu svim sudionicima događaja OPEN DAYS.

„Izložba 100 EUrban solutions”

Izložba pod nazivom „100 EUrban rješenja” se planira, a sastojati će se od zaslona unutar Odbora regija i brojnih reda regionalnih partnera kao i vanjskog odjeljka koji ih povezuje, u organizaciji Opće uprave za regionalnu i urbanu politiku. Izložba će predstaviti inspirativne urbane razvojne projekte iz cijelog EU-a. Informacije o izložbi se mogu naći na web-mjestu izložbe koja će biti predstavljena sredinom 2013.

▶SAZNAJTE VIŠE

Web-mjesto OPEN DAYS 2013.:

www.opendays.europa.eu

Udruga za regionalne studije:

<http://www.regionalstudies.org/news/article/open-days-2013>

PRAKTIČNE INFORMACIJE

OTVARANJE REGISTRACIJE NA MREŽI

8. srpnja 2013.

KONTAKT

Europska komisija – regio-opendays@ec.europa.eu

Odbor regija – opendays@cor.europa.eu

PRATITE NAS NA DRUŠTVENIM MEDIJIMA

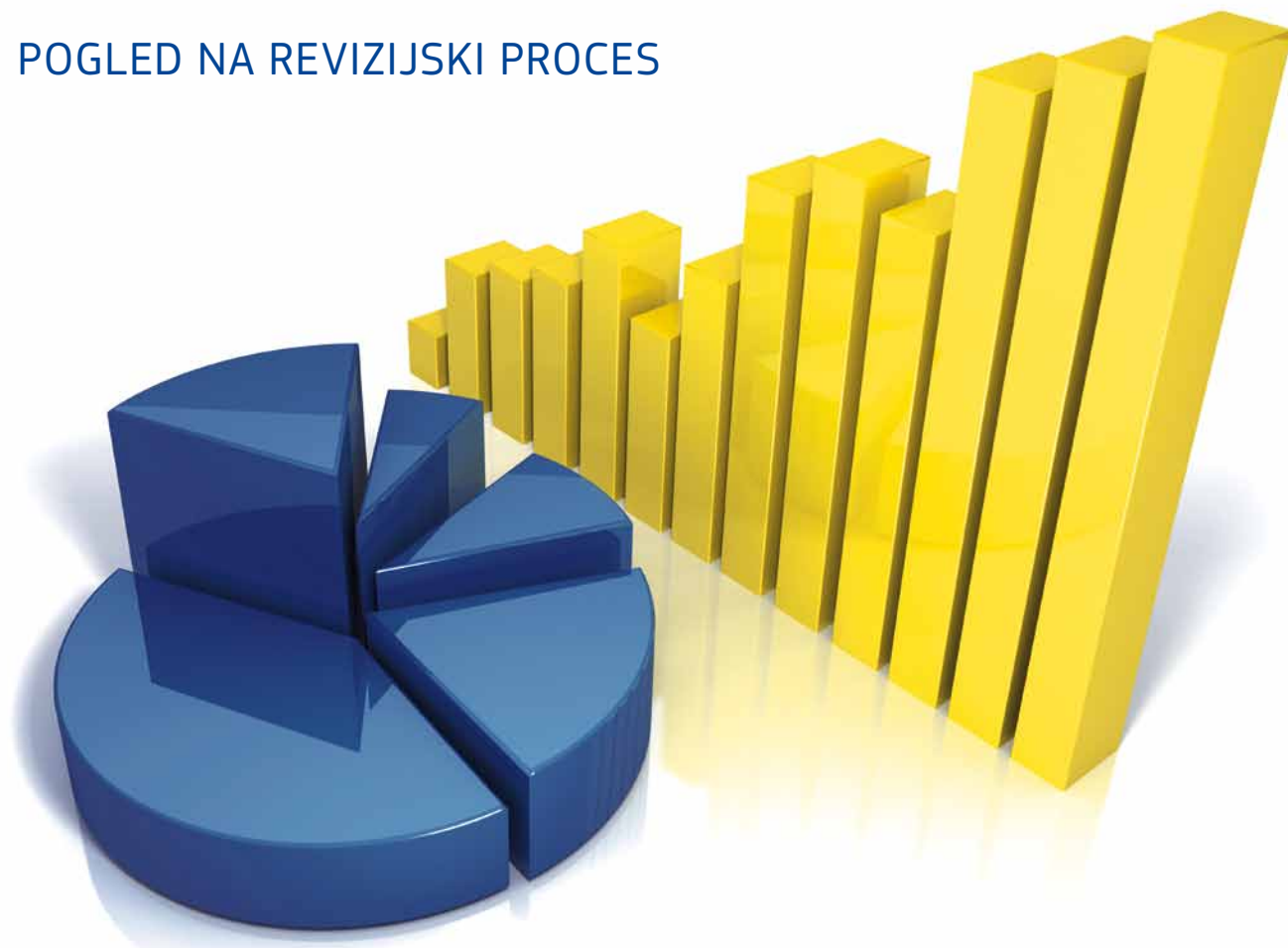
Na Twitter, pratite [@EU_Regional](https://twitter.com/EU_Regional) i [@EU_CoR](https://twitter.com/EU_CoR)

s oznakom teme [#euopendays](https://twitter.com/hashtag/euopendays)

Flickr: <http://www.flickr.com/photos/opendays/>

▶ OSIGURANJE DA SU SREDSTVA IZ EU FONDOVA PRAVILNO POTROŠENA

POGLED NA REVIZIJSKI PROCES

Kohezijska politika računa se za oko jednu trećinu proračuna EU-a – 350 milijardi eura u razdoblju od 2007.-2013. Od tog iznosa, regionalna politika je najveći pružatelj sredstava. Da bi osigurali pravilnu potrošnju sredstava, Europska komisija i nacionalne vlasti imaju zajedničku reviziju koja je proteklih godina postigla značajne rezultate.

Jedan od ključnih čimbenika koji utječe na uspjeh kohezijske politike je njegov decentralizirani pristup i oslanjanje na upravljanje projektima na regionalnoj i lokalnoj razini, tamo gdje je to najučinkovitije.

Iako je ovaj pristup važan u pomaganju državama članicama da na učinkovit način pruže potporu EU i smanje razlike u regionalnom i društvenom razvoju, on povećava broj

uključenih tijela i čini lanac kontrole duljim. Kao posljedica, učinkoviti sustavi kontrole moraju se postaviti na mjesto i stalno pratiti.

O nadgledanju programa potrošnje i osiguranju da se taj novac pravilno troši i u skladu s pravilima vode brigu prvenstveno timovi za reviziju na nacionalnoj razini, ali i na europskoj i nacionalnoj razini.

Zajednička odgovornost

Rashodima kohezijske politike upravlja na partnerskoj razini Komisija i 27 država članica, u okviru sustava pod nazivom „zajedničko upravljanje”. Upravljanje i nadzor nad pravilnom upotrebom novca podijeljeno je između dviju strana.

JAVNA NABAVA I PODOBNOST – UTVRĐIVANJE POGREŠAKA U ERDF-U I PROGRAMIMA KOHEZIJSKOG FONDA

Pogreška je svako kršenje pravila u korištenju sredstava kohezijske politike. No, pogreška ne znači da su sredstva nestala, izgubljena ili potrošena. Pogreška ne znači prijevare.

Dok su pogreške u suštini nenamjerni propusti, prijevare podrazumijeva namjernu obmanu. Samo marginalni postotak (0,26% za razdoblje od 2000.-2006.) sredstava kohezijske politike bio je predmet sumnje na prijevare.

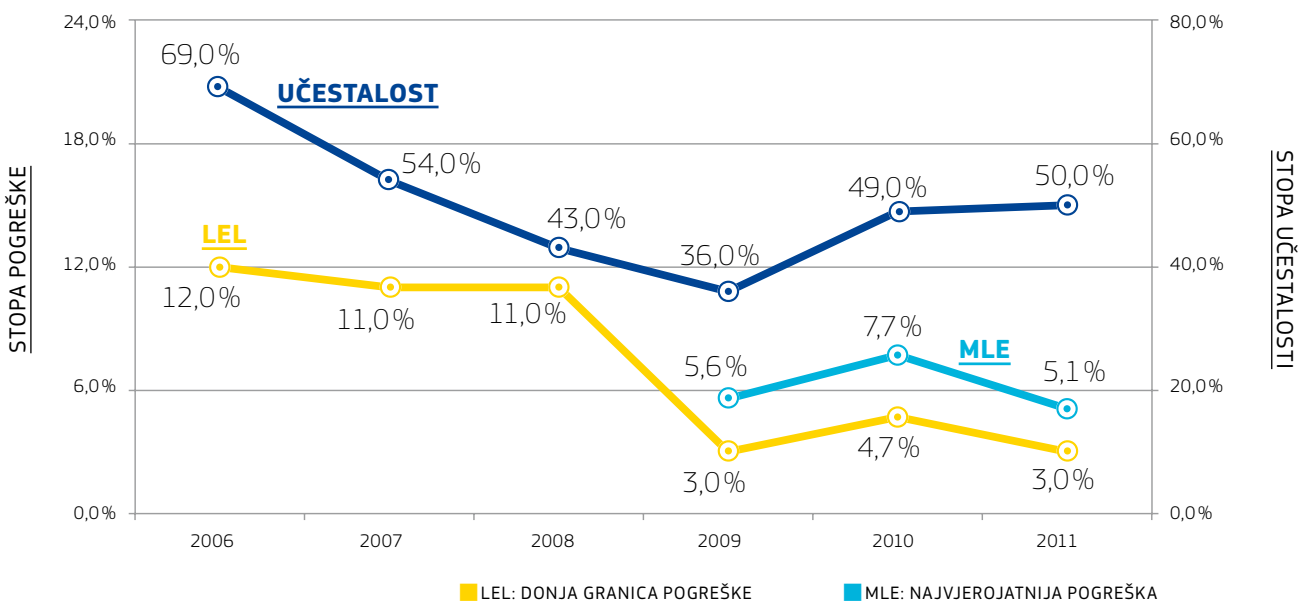
Što se tiče ERDF-a i Kohezijskog fonda, pogreške se uglavnom nalaze u područjima javne nabave i podobnost. Prema izvješću Europskog revizorskog suda u njegovim godišnjim izvješćima, ove vrste pogrešaka predstavljaju:

- ▶ Javna nabava: 44% kvantificiranih pogrešaka (40% prosječno u razdoblju od 2006.-2010.);
- ▶ Podobnost: 56% kvantificiranih pogrešaka u 2011. godini (60% prosječno u razdoblju od 2006.-2010.).

Tipične pogreške u potrošnji ERDF-a i Kohezijskog fonda odnose se na:

- ▶ U području javne nabave: neadekvatna procjena ponuda, izostanak nadmetanja ili korištenje neprimjerenih natječajnih postupaka;
- ▶ U području podobnosti: neprimjeren odabir projekata ili deklaracije o neprihvatljivim troškovima uključujući troškove prije uključivanja projekta u programe sufinansiranja („retrospektiva projekta“).

▶ Rezultati za koheziju 2006.-2011. (ERDF, Kohezijski fond, ESF) prema izvješću o rezultatima revizorskog suda

Bitan element financiranja kohezijske politike jest to da je decentralizirana, s državama članicama i regijama koje vode glavnu ulogu u odlučivanju kako novac treba koristiti i nosi odgovornost za pravilno upravljanje.

Ključ za stvaranje ovog učinkovitog partnerstva je visoka razina obuke i vodstvo stručnjaka Komisije kako bi se osiguralo da svi koji su uključeni u programe financiranja jednako shvaćaju pravila koja se primjenjuju. Tu također moraju biti

učinkovite kontrole za otkrivanje i otklanjanje nepravilnosti i odvratanja od pokušaja prijevare.

Inherentni rizik

S obzirom na to da se programi isporučuju brojnim organizacijama i uključuju velik broj različitih projekata, postoji inherentni rizik učinjenih pogrešaka.

”Komisija je odgovorna za provedbu proračuna EU-a. U području strukturnih fondova, programi se provode pod sustavom zajedničkog upravljanja u kojoj Komisija ima zajedničku odgovornost sa državama članicama za osiguranje da su fondovi EU pravilno potrošeni.

Nekih 90 revizija svake godine provodi naš tim od 50 operativnih revizora. Podrška koju pružamo nacionalnim revizijskim timovima u obuci i savjetovanju, vjerujemo, uvelike je cijenjena.

Kako ističe ECA tijekom sastanka Homologues Group prošle godine u Vilniusu gdje su bile prisutne sve revizorske ustanove, povratna informacija od revizorskih ustanova istaknula je pozitivan i skupni odnos koji smo razvili s našim kolegama u državama članicama kako bismo zajednički osigurali da novac poreznih obveznika bude pravilno i učinkovito iskorišten.”

Lena Andersson Pench – direktor revizije, Opća uprava za regionalnu i urbanu politiku, Europska komisija

Revizija i kontrola funkcije je ključan dio procesa financiranja kako bi se osiguralo da su sve pogreške pravovremeno otkrivene. Gdje se nađu, one se ispravljaju a proračun EU je zaštićen.

Sustavi upravljanja i kontrole uspostavljeni su od strane država članica kako bi se osigurala usklađenost s pravilima financiranja te za postizanje političkih ciljeva predmetnog programa.

Povjerenstvo je znatno smanjilo stopu pogrešaka u 2011. godini u usporedbi s prethodnim programskim razdobljem (2006.-2008.), kako se navodi u izvješću Europskog revizorskog suda ([pogledajte polje](#)), i naporima nastoje održati dobar razvoj. To je do sada bilo moguće zahvaljujući bliskoj suradnji i koordinaciji s revizorskim tijelima kako bi se osiguralo pravovremeno otkrivanje i rješavanje problema već na nacionalnoj razini, do postupaka prema najrizičnijim programima i/ili državama članicama, te u strogom pristupu Komisije do sustavnog korištenja prekida i suspenzija a prema financijskim korekcijama, kada je nužno.

Smanjenje stope pogreške na nulu je vjerojatno nerealan cilj ili u praksi preskup u administrativnom smislu. Međutim, Komisija koristi pristup „nulte tolerancije”, čim se otkrije nepravilnost.

Izbor za reviziju kroz procjenu rizika

S 27 nacionalnih uprava (uskoro će biti 28 s pristupanjem Hrvatske), stotinama tisuća projekata i mnogim razinama regionalne i lokalne uprave, revizorski tim Europske komisije u Briselu mora pažljivo odabrati na što će potrošiti svoje vrijeme i sredstva, a to je odlučeno u procesu procjene rizika.

Ovaj proces provodi svaki odjel Komisije uključen u strukturne fondove te identificira najrizičnije programe i regije u kojima treba koncentrirati sredstva, uzimajući u obzir i nacionalne revizorske strategije, kapacitete i rezultate.

Navedeno iskustvo pokazalo je da se većina pogrešaka javlja u područjima javne nabave i podobnosti te oni dobivaju posebnu pozornost.

Ograničeni resursi

Ovaj selektivan pristup je bitan jer je Komisija ograničila revizorske resurse. Samo za Opću upravu za regionalnu i urbanu politiku postoji 317 operativnih programa tijekom razdoblja od 2007.-2013., dok Opća uprava ima samo 50 operativnih revizora da pokriju aktivnost strukturnih fondova u području regionalne politike. Osim toga, značajna sredstva nužna su za rješavanje koordinacijskih, horizontalnih pitanja,

odnosa s Europskim revizorskim sudom, pravnih pitanja, obustava/pred-obustava isplata i odljeva.

Revizija na djelu

Kako su programi financiranja višegodišnji (2007.-2013.), kontrole i revizije održavaju se prije, tijekom i nakon potrošnje novca tijekom razdoblja od nekoliko godina.

Pristup korištenja selektivne revizorske strategije „na temelju rizika” u kombinaciji s obukom nacionalnih revizorskih timova pokazao se učinkovitim i djelotvornim.

Među ostalih vrstama revizije, revizori iz Opće uprave za regionalnu i urbanu politiku su proveli više od 160 revizorskih misija na licu mjesta u razdoblju od 2009.-2012. kako bi potvrdili pouzdanost revizorskog posla obavljenog od strane nacionalnih revizorskih ustanova. Rad uz nacionalne revizorske timove također značajno pomaže u razvijanju njihovog razumijevanja, izgradnji kapaciteta u ciljanim revizorskim ustanovama i znatno pospješuje kvalitetu njihovog rada i pouzdanost njihovih rezultata (pogledajte u nastavku).

Ovaj proces sam po sebi također pomaže smanjiti pogreške u srednjoročnom razdoblju kroz jačanje sposobnosti na nacionalnoj razini.

Ključni akteri u sustavu upravljanja i kontrole

Svaki program Upravljačkog tijela na nacionalnoj i regionalnoj razini je prva razina kontrole i ima ključnu odgovornost za osiguranje da je program učinkovito i pravilno proveden.

Ovo tijelo mora obavijestiti korisnike o tome što trebaju učiniti kako bi se zadovoljili uvjeti financiranja, i postaviti unutarnju kontrolu kako bi provjerili da su troškovi predstavljeni korisnicima u redu.

On ima odgovornost prve linije za praćenje provedbe programa, provjeru dokumenata kao što su liste računa i izvješća koje prate zahtjevi za plaćanje od predlagača projekta, i slanje Komisiji godišnja izvješća o izvedbi.

Druga osnovna razina kontrole u državi članici je Certifikacijsko tijelo, koje mora potvrditi Komisiji da su izdaci za povrat točni i skladu s primjenjivim propisima Zajednice i nacionalnim propisima.

Revizorska ustanova operativnog programa je odgovorna posebice za osiguranje da se provode revizije za provjeru učinkovitog funkcioniranja sustava upravljanja i kontrole u okviru operativnog programa, te da se provode revizije o poslovanju na temelju odgovarajućeg modela za provjeru izdataka.

Na sljedećoj razini reviziju provode tijela EU kao bi provjerila cjelokupno funkcioniranje nacionalnih sustava kontrole. Revizije, međutim, ne mogu nadoknaditi za neučinkovite kontrole prve razine ili nedostatak provjere prije ovjere izdataka, tako da je rad na nacionalnoj razini od presudne važnosti.

Jedan koncept revizije – oslanjajući se na nacionalne revizije

Znatna sredstva za reviziju uložila je Opća uprava za regionalnu i urbanu politiku u razdoblju između 2009. i 2012. za upit o reviziji procjenjujući pritom pouzdanost revizorskih ustanova odgovornih za reviziju više od 96% sredstava iz Europskog fonda za regionalni razvoj (ERDF).

Znajući gdje su nacionalni sustavi za upravljanje i kontrolu učinkoviti, omogućuje Komisiji da se usredotoči na relativno ograničene resurse revizije tamo gdje je to najpotrebnije.

Kao rezultat ove procjene, za 15 od oko 51 programa, revizorske ustanove utvrdile su da ispunjavaju nužne standarde i na taj način budu označeni kao revizija malog prioriteta. Kao rezultat toga Opća uprava za regionalnu i urbanu politiku je u potpunosti provela jedan koncept revizije za ove programe u skladu s propisima EZ (Članak 73. (EZ) regulative br. 1083/2006).

Odluka da se osloni na revizorsko mišljenje od strane nacionalnog tijela za reviziju ne sprječava Komisiju da obavlja posao revizije na licu mjesta u budućnosti za ove programe.

Proces revizije Opće uprave je nedvojbeno doveo do značajnog poboljšanja u radu tijela revizije i time znatno smanjio rizik kontrole pregleda tijela revizije, što je prikazano smanjenom stopom pogrešaka.

Nadalje, ovi prijedlozi revizije zahtijevali su od nekih tijela revizije da bolje obuhvate specifična područja poznatih rizika kao što su, primjerice, javna nabava, financijski instrumenti i državna pomoć.

Komisija je dala tijelima revizije specifične smjernicama kao što su tematske kontrolne liste ili okviri revizije (revizije sustava, financijski instrumenti) što će pomoći uskladiti revizijske metode koje se koriste u ovim područjima visokog rizika.

Razmjena resursa interne revizije

Da bi najbolje iskoristio revizijske resurse Komisije te stručnost i iskustvo stečeno u drugim područjima financiranja kao što su zapošljavanje i ribarstvo (Opća uprava za zapošljavanje, socijalna pitanja i inkluziju, i pomorstvo i ribarstvo) uključena je kroz užu suradnju.

PRIMJERI VRSTI SLUČAJEVA PRIJEVARE KOJI SU ZABILJEŽENI U STRUKTURNIM FONDOVIMA

- ▶ „Lažna izjava ili lažni dokumenti” – lažne ili falsificirane isprave ili nepostojanje popratnih dokumenata.
- ▶ „Dvostruko financiranje” – namjerno povećavanje rashoda istodobno iz dva fonda.
- ▶ Sukob interesa – neotkriveni financijski interes u radu ili ugovoru.
- ▶ Povreda pravila javne nabave – svjesno dodijeljeni projekti bez poštivanja EU i nacionalnih propisa.
- ▶ Akcija se ne provodi, ili nije završena ili se ne provodi u skladu s pravilima.

Cilj je povećati sinergiju između revizijskih timova dijeljenjem procjene rizika, revizijskih planova i resursa. To će rezultirati zajedničkim revizijskim radom u odabranim područjima.

Poduzimanje radnje – „Interruptions Committee”

Tamo gdje postoje problemi, Komisija ima progresivni „niz” radnji kako bi zaštitila EU fondove. One se kreću od pisama upozorenja do obustave plaćanja, i nameću financijske ispravke ako je nužno.

One se prate na tjednoj razini putem internog „Interruptions Committee” o pitanjima koja se odnose na Opću upravu za regionalnu i urbanu politiku. On može djelovati brzo i dosljedno u svim slučajevima, neovisno o tome da li je problem utvrdila Komisija ili revizori država članica.

On prati slučajeve u tijeku, navodi problematične slučajeve te osigurava pravovremeno donošenje odluka. On pruža jednak tretman među državama članicama.

U 2012. godini, 136 programa bilo je pogođeno sudski odlukama Komiteta, s 189 upozorenja ili obustavama plaćanja izdanih za ove programe. Izdano je 66 pisama pred obustavu što znači da su programi bili na korak od službene odluke o obustavi. Osim ovih 189 upozorenja ili obustava, 119 slučajeva riješeno je do kraja godine. 2 odluke o obustavi donešene su u 2012.

Prema navedenom, zauzimanje čvrstog stava u smislu obustava ključan je čimbenik za smanjenje stope pogreške regionalne politike.

Nove države članice

Važno je obučiti nove države članice vještinama i sposobnostima za pravilnu provedbu potrošnje i aktivnosti revizije. Ovdje je nužna izgradnja kapaciteta i, kao u slučaju predstojećeg pristupanja Hrvatske, Komisija usko surađuje s nacionalnim revizijskim timovima kako bi ih u potpunosti upoznala s procesima.

2014.-2020. – poboljšani sustav isporuke

Tijekom programskog razdoblja 2014.-2020. Komisija želi smanjiti broj uključenih tijela. Ona je predložila da države članice imaju još veću odgovornost i financijsku odgovornost za pravilno korištenje sredstava.

Komisija će se i dalje oslanjati na revizije učinkovitijih državnih tijela i usredotočiti svoje revizijske operacije na slabije operacije.

Tamo gdje postoje problemi, Komisija će nastaviti s obustavom i korekcijom isplata, po potrebi, i zadržati do 10% privremenih isplata sve dok se ne dobije pogodno osiguranje kroz godišnje prihvaćanje programskih računa.

Osim toga, elektroničko upravljanje podacima na svim razinama će smanjiti administrativno ograničenje za korisnike i pomoći smanjiti broj pogrešaka, kao što bi trebala i šira primjena pojednostavljenih troškova.

Sprječavanje prijevара u kohezijskoj politici

Bitno je da upravna tijela primjereno upravljaju rizicima prijevара kroz procjenu rizika, prevenciju, otkrivanje i korektivne mjere.

Jasno je da je prijevara po svojoj prirodi tajnovita i skrivena i može proći neotkriveno ili neprijavljeno. U odnosu na ukupnu potrošnju njen utjecaj je mali a sve veća učinkovitost mjera za nadzor i upravljanje drži je pod kontrolom. Komisija potiče države članice da imaju nultu toleranciju na prijevaru.

Prema sadašnjim propisima, države članice moraju prijaviti slučajeve nepravilnosti koji uključuju više od 10 000 eura sredstava EU i to kvartalno Europskom uredu za borbu protiv prijevara OLAF, te naznačiti sumnje na slučajeve prijevара.

Jednom godišnje države članice također moraju dostaviti Komisiji ukupne iznose o svim ispravaka u prethodnoj godini, uključujući i one ispod donje granice za izvješćivanje u OLAF.

Pokazatelji prijave

Skup „crvenih zastava” – ili pokazatelja prijave – izradila je Komisija a ističe situacije u kojima postoji rizik od nepravilnosti i sumnja na prijevare. Izlistano je oko 20 vrsta običnih i ponavljajućih shema prijevara. Oni se odnose na ugovor i javnu nabavu, troškove rada i konzultantske usluge.

To može uključivati, primjerice, podjelu kupnje u segmente kako bi se izbjegli obvezni pragovi za konkurentne natječaje. Još jedna crvena zastava može biti zaposlenik pod ugovornom obvezom sa sporednim interesom u operaciji koja se sufinancira sredstvima što može dovesti do sukoba interesa.

Procjena rizika

Na temelju procjene rizika OLAF je razvio metodologiju za procjene rizika od prijevara. Ova procjena omogućila je nacionalnim tijelima i OLAF-u da identificira nekoliko sumnjivih slučajeva prijave i da pokrene istrage.

Pružanje podrške državama članicama u njihovom sprječavanju prijevara i naporima koje ulažu za njihovo otkrivanje

Na dobrovoljnoj razini, Komisija će ponuditi specifičan alat za analizu podataka koji je dizajnirala, pod nazivom ARACHNE, za upravljačka tijela počevši od 2013. godine a kako bi identificirali projekte koji bi mogli biti osjetljivi na rizike prijave. ARACHNE je alat koji bilježi rizik i može povećati učinkovitost za odabir projekata, upravljanje provjerama te nadalje jačati Sprječavanje i otkrivanje prijevara. Alat će se postupno izbaciti u 2013. godini.

Zajednička strategija protiv prijevara

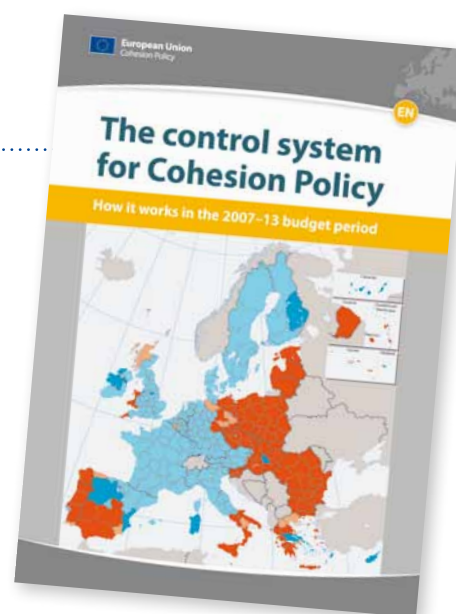
Operacije službi Komisije za regionalnu politiku, zapošljavanje i ribarstvo (Opća uprava za regionalnu i urbanu politiku, zapošljavanje, socijalna pitanja i inkluziju, i pomorstvo i ribarstvo) imaju važnu ulogu u zaštiti od moguće prijave EU te su uspostavili zajedničku strategiju protiv prijevara.

Ova strategija fokusira se na prevenciju prijevara, ali i rješava druge aspekte u holističkom pristupu koji je nužan za uspješnu borbu protiv prijevara. Strategija uključuje objedinjavanje svih njenih resursa i akcijskog plana s operativnim mjerama.

Strateški cilj zajedničkog plana je ojačati procjenu rizika prijave i svijesti a pruža smjernice i potporu državama članicama.

Kombinacija ove analize, s OLAF-ovim vlastitim operativnim iskustvom, rezultira vrijednom informacijom koja pomaže tijelima odgovornim za upravljanje EU fondovima da spriječe i otkriju prijave.

Ona otkriva da istraga moguće prijave visokog profila djeluje zastrašujuće za prevarante. A opovrgavanje prilike za počinjenje prijave prevarantima je najisplativiji način da umanje utjecaj prijave na društvo.

▶ SAZNAJTE VIŠE

Dostupno na 22 jezika

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/audit2009/audit2009_en.pdf

▶ POSTUPAK BALANSIRANJA

KONTROLA DRŽAVNE POTPORE I REGIONALNA POLITIKA

Razvoj zračne luke u Frankfurtu, Njemačka.

EU pravila o državnim potporama trenutno prolaze kroz znatan proces revizije. Do kraja 2013. godine gotovo svi propisi o državnim potporama, smjernice i okviri će biti zamijenjeni novim pravilima koji uključuju zajednički kriterij kompatibilnosti. Ovaj proces modernizacije državne pomoći nudi priliku da se dodatno usklade pravila o državnoj pomoći i kohezivskoj politici i da se pojednostave pravila. Novi zakoni moraju uspostaviti odgovarajuću ravnotežu između strategije Europa 2020. za rast i zapošljavanje i potrebe za ograničavanjem narušavanja tržišnog natjecanja.

Sufinancirani projekti podliježu pravilima za državnu potporu

Ključna značajka regionalne politike EU je da države članice i/ili regionalne vlasti odabiru financirane projekte koji promiču socijalnu i ekonomsku koheziju u njihovim područjima. S obzirom na to da je financiranje EU dostupno državama članicama pod zajedničkim upravljanjem, koristi se za potrebe državnih potpora, poput nacionalnih resursa. Usljed toga, sufinancirani projekti moraju zadovoljiti pravila za državnu potporu.

Pri izradi programa i projekata, države članice moraju imati na umu da provedba podliježe pravilima o državnim potporama.

Ciljevi modernizacije državne potpore

U kontekstu dnevnog reda Europe 2020. za radna mjesta i rast, cilj tekućeg procesa modernizacije državne potpore je promicati dobro osmišljenu pomoć usmjerenu na tržišne neuspjehe i ciljeve od zajedničkog europskog interesa, kako bi se fokusirali na provedbu slučajeva s najvećim utjecajem na unutarnje tržište, pojednostavljenje pravila o državnim potporama, te imali brži proces za donošenje odluka.

U tom smislu, on je namijenjen za provedbu „zajedničkih načela” o kompatibilnosti državnih potpora u svim propisima o državnim potporama, smjernicama i okvirima. Zajednička načela uključuju provjere kako bi se osiguralo da:

- ▶ je potpora usmjerena na zajednički cilj;
- ▶ postoji dokazani tržišni neuspjeh;
- ▶ potpora ima pravi učinak poticaja;
- ▶ je ograničena na ono što je nužno; i
- ▶ je odabran najbolji instrument pomoći.

Pregled smjernica za regionalne potpore

Sva područja zakona o državnim potporama su relevantna za provedbu regionalne politike. No, izvan svake sumnje je da su smjernice za regionalne potpore od posebne važnosti jer propisuju pravila prema kojima je utvrđena državna potpora za promicanje gospodarskog razvoja nerazvijenih krajeva.

Opća uprava za tržišno natjecanje Europske komisije objavila je prvi nacrt nove smjernice za regionalnu potporu. Namjera je da se usvajanje dogodi u ljeto 2013. Nova pravila trebala bi se početi primjenjivati u 2014.

Nacrt smjernica za regionalnu potporu obuhvaća niz pojednostavljenija za mjere kohezijske politike u usporedbi sa zahtjevima za druge regionalne potpore. Konkretno, utvrđeno je da regionalne razvojne strategije definirane u kontekstu europskih fondova pridonose zajedničkom cilju. Također, za područja na karti za regionalne potpore smatra se da na tržištu postoji neuspjeh. Nacrt dodatno predviđa da nisu nužne dodatne provjere za prikladnost instrumenta za pomoć kada potporu/projekt provodi Operativni program.

Kako tretirati specifičnosti Europske teritorijalne suradnje

Europska teritorijalna suradnja jedan je od ciljeva kohezijske politike; ima za cilj jačanje prekogranične, transnacionalne i međuregionalne suradnje. Specifičnost Europske teritorijalne suradnje jest da su partneri iz najmanje dvaju zemalja uključeni – što dovodi do niza praktičnih poteškoća za programe kako bi se osigurala usklađenost državnih potpora.

Stoga pozdravljamo to da su predložene nove smjernice za regionalne potpore koje nastoje riješiti ove poteškoće postavljanjem zajedničke potpore za projekte. Ovo će omogućiti da programi postave jedinstvene potpore za sve partnere projekta Europske teritorijalne suradnje uključujući i komercijalna poduzeća.

Nova Uredba o skupnom izuzeću

Pregled Uredbe o skupnom izuzeću još je jedan važan dio modernizacije državnih potpora. Uredba predstavlja važan alat za pojednostavljenu primjenu pravila o državnim potporama jer pomoć za projekte ne treba prijaviti za odobrenje državne potpore ako je u skladu s pravilima Uredbe o skupnom izuzeću.

Komisija je nedavno objavila prvi nacrt nove Uredbe o skupnom izuzeću. Planira se usvajanje nove Uredbe o skupnom izuzeću u 2013. ili početkom 2014.

Novi okvir za razvoj istraživanje i inovacije

Okvir državne potpore za razvoj istraživanja i inovacija je vrlo bitan za osiguranje učinkovite provedbe strategije Europa 2020. za pametan, održiv i inkluzivan rast. Konkretno, ciljevi Komisije o podupiranju strategija pametne specijalizacije, uključujući, ako je relevantno, ključne inovativne tehnologije (KET) koje će se provoditi u granicama utvrđenim ovim okvirima. Stoga valja iskoristiti priliku modernizacije državnih potpora kako bi se ispitala učinkovita sredstva za provedbu ključne inovativne tehnologije (KET) kao i razvoja i inovacijskih projekata.

Opća uprava za tržišno natjecanje objavila je tematsko izdanje s prikazom reforme okvira za razvoj istraživanja i inovacija. Prvi nacrt novog okvira trebao bi biti dostupan u ljeto 2013.

A što je s infrastrukturnim projektima?

Europski sud pravde potvrdio je da potpora za izgradnju infrastrukture podliježe kontroli državnih potpora ako se infrastruktura koristi u gospodarske svrhe. Nadalje, nužno je provjeriti usklađenost državnih potpora za veliki broj infrastrukturnih projekata.

Službe Komisije su svjesne da pregled infrastrukturnih projekata treba biti uravnotežen i pojednostavljen. Takozvane analitičke mreže mogu pomoći upravljačkim tijelima u procjeni treba li infrastrukturni projekt biti obaviješten radi odobrenja državne potpore. Osim toga, može se očekivati da će trenutni proces modernizacije državnih potpora dodatno ograničiti potrebu za obavijestima o infrastrukturnim projektima i olakšati procjenu državnih potpora.

► SAZNAJTE VIŠE

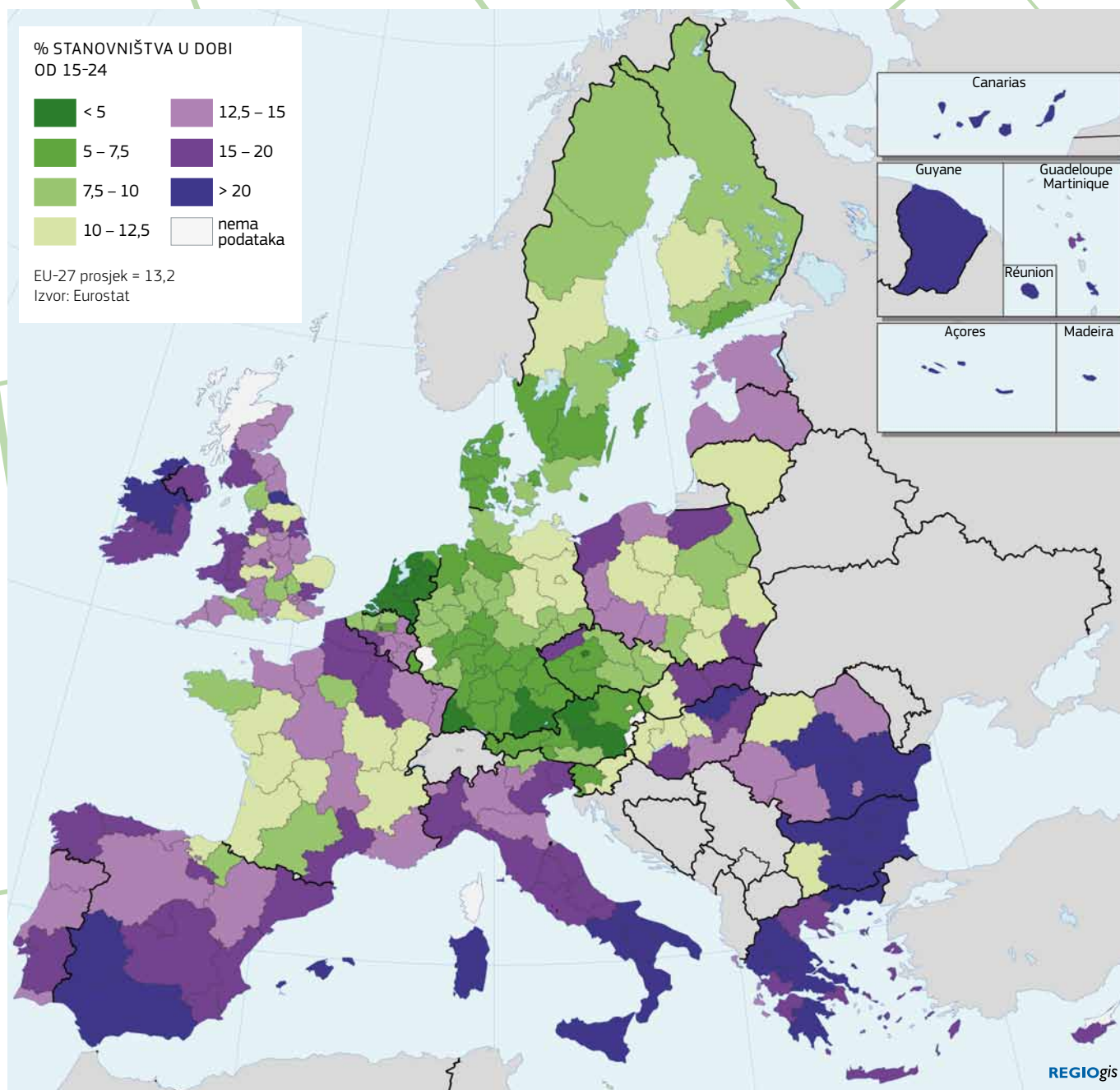
Nacrt smjernica za regionalne potpore:
http://ec.europa.eu/competition/consultations/2013_regional_aid_guidelines/paper_en.pdf

Nacrt Opće uredbe o skupnom izuzeću:
http://ec.europa.eu/competition/consultations/2013_gber/index_en.html

Tematsko izdanje o reformi okvira za razvoj istraživanja i inovacija:
http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/rdi_issues_paper.pdf

▶ STOPA MLADIH BEZ POSLA, ŠKOLOVANJA ILI OBUKE 2012.

MLADI BEZ POSLA, ŠKOLOVANJA ILI OBUKE (NEET)
STANOVNIŠTVO U DOBI OD 15-24 GODINE

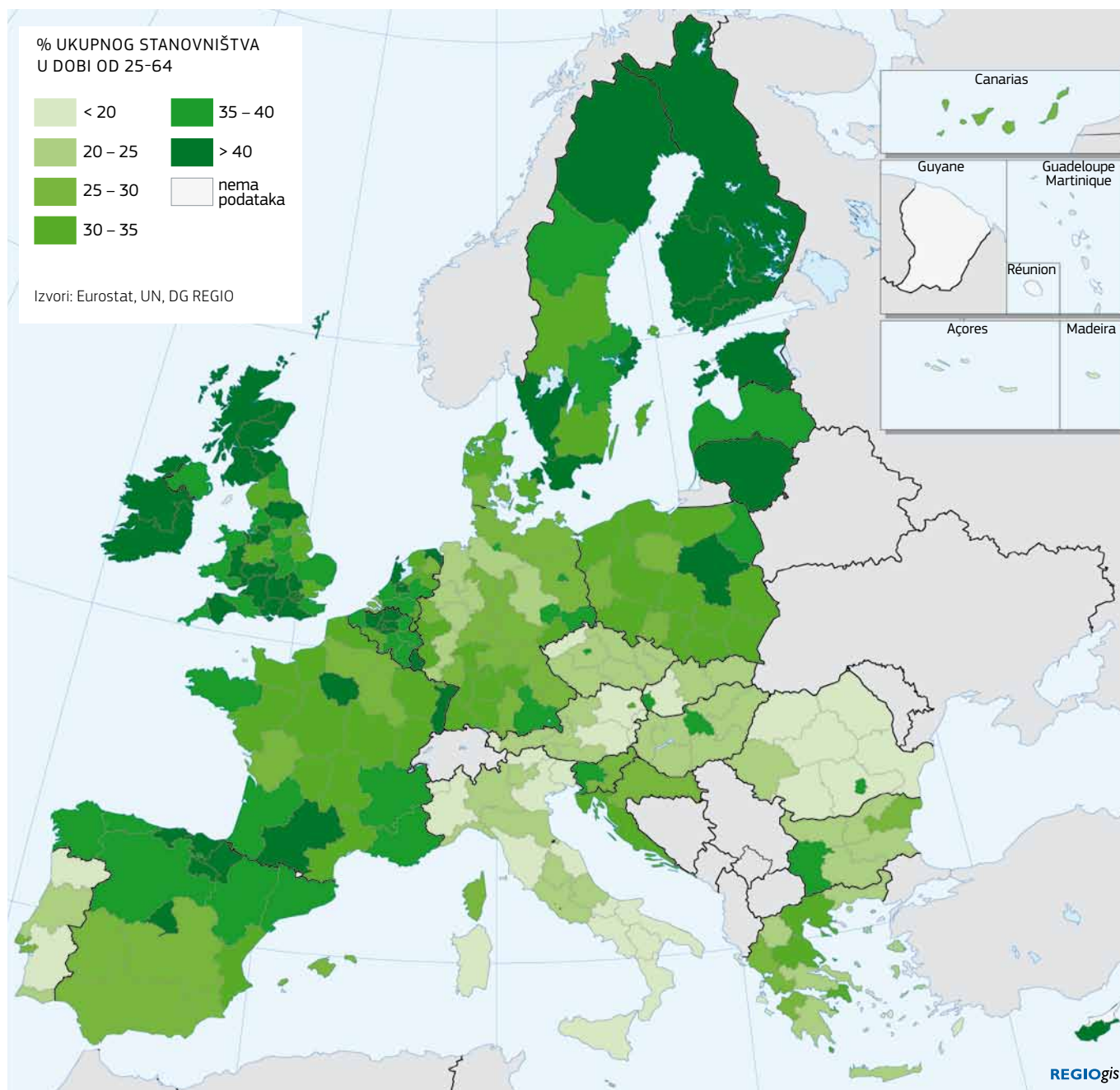

Ova skupina ljudi će vjerojatno rano napustiti školu i vjerojatno neće završiti tercijarno obrazovanje. Europa 2020. ima za cilj smanjiti udio mladih osoba koje rano napuštaju školu i povećati udio onih sa tercijarnim obrazovanjem do 2020. Razlike u NEET stopama u EU-27 regija su istaknute – s razlikama i do 12 puta među regijama s najvišom stopom (36% Severozapaden u Bugarskoj) i najnižom stopom NEET

(3% u Pragu, Republika Češka). Regije u kojima je barem jedan od pet mladih ljudi koji su klasificirani kao NEET može se naći u Bugarskoj i Rumunjskoj, kao i južnoj Italiji, južnoj Španjolskoj i Grčkoj. Samo 16 od ukupno 268 regija imaju NEET stope niže od 5%. Oni se uglavnom nalaze u Nizozemskoj, Austriji i Njemačkoj.

▶ OBRAZOVNO POSTIGNUĆE

PROJICIRANI UDIO STANOVNIŠTVA U DOBI OD 25-64 GODINA S TERCIJARNIM OBRAZOVANJEM, 2020.

Za ovu se skupinu stanovništva predviđa rast od 26% u 2010. do 32% u 2020. U 2020. sedam regija imat će udjele od više od 50%: Inner London, regije Velike Britanije uključujući Oxford i Aberdeen, dvije regije koje okružuju Brisel, País Vasco u Španjolskoj i Stockholm. Ove regije će biti posebno atraktivne za tvrtke u potrazi za visoko obrazovanom radnom snagom. S druge strane, 32 regije će imati udio manji od 20%

u 2020. Ove regije prije svega nalaze se u Italiji, Portugalu, Austriji i Rumunjskoj. Glavni grad regija teži da ima najveći udio tercijarno obrazovani ljudi i, u nekim zemljama, razlika do regije s drugim najvećim udjelom je vrlo velika. Ovaj jaz je veći za 10% u devet zemalja. Zbog toga je regija koja obuhvaća glavni grad daleko privlačnija za znanjem-intenzivna poduzeća.

▶VAŠIM RIJEČIMA

NACIONALNA I REGIONALNA PERSPEKTIVA
KOHEZIVNE POLITIKE

Panorama
pozdravlja vaš
doprinos!

„Vašim riječima” je odlomak izdanja *Panorama* gdje su ključni „potrošači” kohezijske politike na nacionalnoj i regionalnoj razini pozvani da daju svoj glas i povratnu informaciju o europskoj politici u akciji na lokalnoj razini, bilo da je riječ o aktualnim postignućima i uspjesima ili uvidu u pripreme za sljedeće programsko razdoblje.

S više od 270 regija u 28 država članica Europske unije, svaka sa svojom specifičnom gospodarskom i kulturnom povijesti i potrebama, važno je da političari, službenici i dužnosnici na svim razinama budu svjesni stvarnog utjecaja koji ima kohezijska politika na najšire slojeve.

U ovom izdanju, *Panorama* predstavlja pregled četiriju država članica i regija koje su dale svoje poglede na kohezijsku politiku. Moravia-Silesia u Republici Češkoj i Flandrija u Belgiji predviđaju svoje planove za provedbu strukturnih fondova u sljedećem programskom razdoblju od 2014.-2020., gradeći iskustvo na postojećim programima. U međuvremenu, Saska u Njemačkoj i Švedska predstavljaju svoj pristup, s naglaskom na pojedine uspješne inicijative.

Panorama pozdravlja vaš doprinos koji možemo objaviti u narednim izdanjima:

▶regio-panorama@ec.europa.eu

▶REPUBLIKA ČEŠKA

▶REGIJA MORAVIA-SILESIA ULAŽE
U PAMETNIJE ULAGANJE U BUDUĆNOSTI

Europski investicijski fond pomaže regiji Moravia-Silesia u njenoj temeljnoj društveno-ekonomskoj transformaciji. U posljednjih nekoliko godina regija je prošla značajno restrukturiranje industrije, čije se posljedice još uvijek osjećaju, i nastoji zadobiti novi imidž. Gospodarski oporavak ima korist od financiranja iz Regionalnog operativnog programa (ROP) Moravsko-šleskog kraja, u koji se učinkovito ulagalo a sada daje stopu prinosa od 11%. Kao regija koja je usmjerena na budućnost, iskoristit će Europske fondove na još pametniji način. Program Pametnije Regije je tu da ga pomogne na putu.

Regija je poznata po svojim suprotnostima – prekrasnim kra-jolicima Jeseníky, Beskydy i Poodří i zagađenom okolišu oko bivših rudnika i željezara. Prošlost je ovdje ostavila materijalnu i nematerijalnu industrijsku baštinu. Industrijski spomenici stoje pokraj napuštenih područja; stopa nezaposlenosti je visoka, a ipak mnogo radne snage posjeduje potrebne vještine i relativno je jeftino. U prvom redu obrazovanje osiguravaju sveučilišta, s College of Mining – Ostrava Tehničkog sveučilišta.

Sredstva iz ROP Moravia-Silesia u razdoblju od 2007.-2013. koriste se za poboljšanje osnovne infrastrukture, usluga i društvenog života. Primjer je obnova jednog od najznačajnijih spomenika i simbola metropole Ostrava. Bivše industrijsko područje u donjem dijelu Vítkovice sada je domaćin velikih kulturnih i obrazovnih događanja, dok je interaktivni svijet tehnologije znanstveno i tehnološki privlačniji za mlade ljude.

Arhitektonski i razvojni projekt u post-industrijskom području Nove Vítkovice u gradu Ostrava, Moravsko-šleskog kraja.

Integrirani Centar za sigurnost koji koordinira aktivnosti i operacije svih sigurnosnih i spasilačkih jedinica u regiji je jedinstvena regionalna investicija.

Danas, regionalno Vijeće Moravia-Silesia koje odlučuje o financiranju projekta ne boji se inovativnih aktivnosti. To je bilo prvo tijelo u Republici Češkoj koje je implementirala instrument JESSICA. To je ujedno bila i prva češka organizacija koja je dostigla zavidnu razinu međunarodno priznatog standarda, investitora u ljude. Za svoj sustavni pristup i provedbu dobre poslovne prakse u javnoj upravi, organizacija je dobila Europsku nagradu javnom sektoru.

U narednom programskom razdoblju, organizacija namjerava graditi na iskustvu i znanju koje je stekla u tekućem razdoblju. U tom smislu je izradila Program pametnije Regije: Moravia-Silesia 2020. Ima za cilj otvoriti put, u suradnji s regionalnim partnerima, za učinkovitu provedbu europskih fondova usmjerenih prema regionalnim potrebama i nacionalnim i europskim ciljevima.

Pametnija regija ima za cilj osigurati regiji pravovremenu i kvalitetnu pripremu za buduće učinkovito korištenje strukturnih fondova u 2014., koji će značajno doprinijeti poboljšanju konkurentnosti u regiji. Program se temelji na tri stupa. Cilj prvog stupa je pripremiti ljude profesionalno putem konferencija, seminara i vježbi. U drugom stupu, pilot instrumenti nove kohezijske politike za regiju Moravia-Silesia su u pripremi. Regionalno Vijeće – u uskoj suradnji s gradom Ostrava i najvećim regionalnim gradovima – priprema integriranu teritorijalnu investiciju za Ostrava konurbaciju. U međuvremenu, regija Moravia-Silesia i Udruga za razvoj regije Moravia-Silesia pripremaju zajednički akcijski plan ili integriranu strategiju za

povećanje zaposlenosti i obuku lokalnih ljudi. Trebala bi stvoriti novi akcijski plan orijentiran prema rezultatima, i posve u skladu s europskim zakonskim prijedlozima. Treći stup ima za cilj provjeriti i podržati apsorpcijski kapacitet glavnih regionalnih igrača i malih potencijalnih korisnika tako da budu pripremljeni za nadolazeće programsko razdoblje od 2014.-2020. godine.

Sve ove aktivnosti također su raspravljene i koordinirane na nacionalnoj razini, primjerice na okruglim stolovima u konstruktivnim razgovorima s predstavnicima budućih nacionalnih upravljačkih tijela, koristeći prve rezultate mapiranja apsorpcijske sposobnosti regije i pripremljenosti kandidata za nadolazeće programsko razdoblje.

U budućnosti, regija Moravian-Silesian želi biti dobro određite. Ulaže u uvjete nužne za nove investicije u infrastrukturi i kvalitetu ponuđenih usluga. Također se afirmira u području kulturnih i zabavnih aktivnosti. Neki događaji, poput glazbenih festivala Boje Ostrava i dani Ostrava, prestižnom Golden Spike atletskom natjecanju i 2015. Svjetskom prvenstvu u hokeju su daleko poznati. Lokalne stanovnike i posjetitelje također privlači prekrasna priroda, ponuda spa centara te novoizgrađene mreže biciklističkih staza.

Daniel Konczynski

*Analitičar, Regionalni operativni program Moravia-Silesia
Regionalno Vijeće Moravia Silesia Cohesion Region*

▶ SAZNAJTE VIŠE

<http://www.rr-moravskoslezsko.eu>
<http://www.smarterregion.com>

BELGIJA

▶ EUROPA ULAŽE, FLANDRIJA RASTE...

To je bio moto pod kojima je Flandrija lansirala svoj program Objective 2 od 2007.-2013. godine. Budžet od 201 milijun eura podijeljen je na četiri prioriteta: inovacije, poduzetništvo, poboljšanje gospodarskog okruženja i održiv urbani razvoj. S programom koji se približava svom kraju, financirano je više od 450 projekata koji su otvorili ili sačuvali više od 9800 radnih mjesta. Europski fond za regionalni razvoj (ERDF) također je prikupio dodatna financijska sredstva veća od 375 milijuna eura koja će se naći na flamanskim regionalnim, županijskim, lokalnim i privatnim razinama.

Zbog predviđene tematske koncentracije ciljeva, program od 2014.-2020. će, u određenoj mjeri, nalikovati trenutnom programu i stvoriti kontinuitet. Četiri odabrana prioriteta novog programa su: inovacije, poduzetništvo, preokret prema ekonomiji niske razine ugljika i održiv urbani razvoj. Koncepti dodavanja i nadopunjavanja su vodeća načela u pripremi i provedbi novog programa. Kroz ovo će ERDF pomoći Flandriji da bude daleko inovativnija, održiva i inkluzivna regija do 2020.

Prva prioritetna os, inovativnost, vođena je pretpostavkom pametne specijalizacije. Regija Flandrija često se navodi kao studija slučaja, u kojoj se već dogodio evolucijski proces, s programom „Flandrija u akciji” i „Pakt 2020” u temi o inovaciji. U novom programskom razdoblju Flandrija će ulagati u praznine koje postoje u području inovacija, a koje nisu navedene u flamanskoj politici ili instrumentima.

U tekućem razdoblju od 2007.-2013. više od 2700 malih i srednjih poduzeća uključeno je u projekte financirane od strane ERDF-a. Ovaj angažman bio je važan za tekući program a poduzetništvo će ostati važna prioritetna os za Flandriju, s naglaskom na poticanje poduzetništva i rast i internacionalizaciju malog i srednjeg poduzetništva.

Mjere za stimuliranje pomaka prema ekonomiji niske razine ugljika biti će dopunjene na različite postojeće inicijative u flamanskoj u regiji i na lokalnoj razini. Fokus će biti na najvećim sektorima koji su odgovorni za emisije stakleničkih plinova: sektor domaćinstva i prijevoza. Posebna pozornost će se također posvetiti na malo i srednje poduzetništvo kako bi ih potakla u području energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije.

Europa ulaže, Flandrija raste: nedavno lansirana knjiga EU financiranih projekata.

S obzirom na snažnu urbanizaciju u Flandriji, nastavljaju se naponi u području održivog urbanog razvoja. U prioritetne osi urbanog razvoja, Flandrija će raditi iznova sa trinaest glavnih gradova na različitim temama koje su važne za urbanu dobrobit. Pozornost se posvećuje prilagodbi na klimatske promjene, zaštiti životne sredine i oživljavanju zapostavljenih četvrti.

Werner Van den Stockt

Voditelj Upravljačkog tijela ERDF programa Flandrije 2007.-2013.
Odjel Ekonomija Europe, Vladina agencija Enterprise Flanders, Flamanska Vlada

▶ SAZNAJTE VIŠE

<http://www.agentschapondernemen.be/themas/erdf-flanders>

▶NJEMAČKA

▶SASKA NASTAVLJA SVOJ FOKUS NA INOVACIJE, RAST I ZAPOŠLJAVANJE, 2014.-2020.

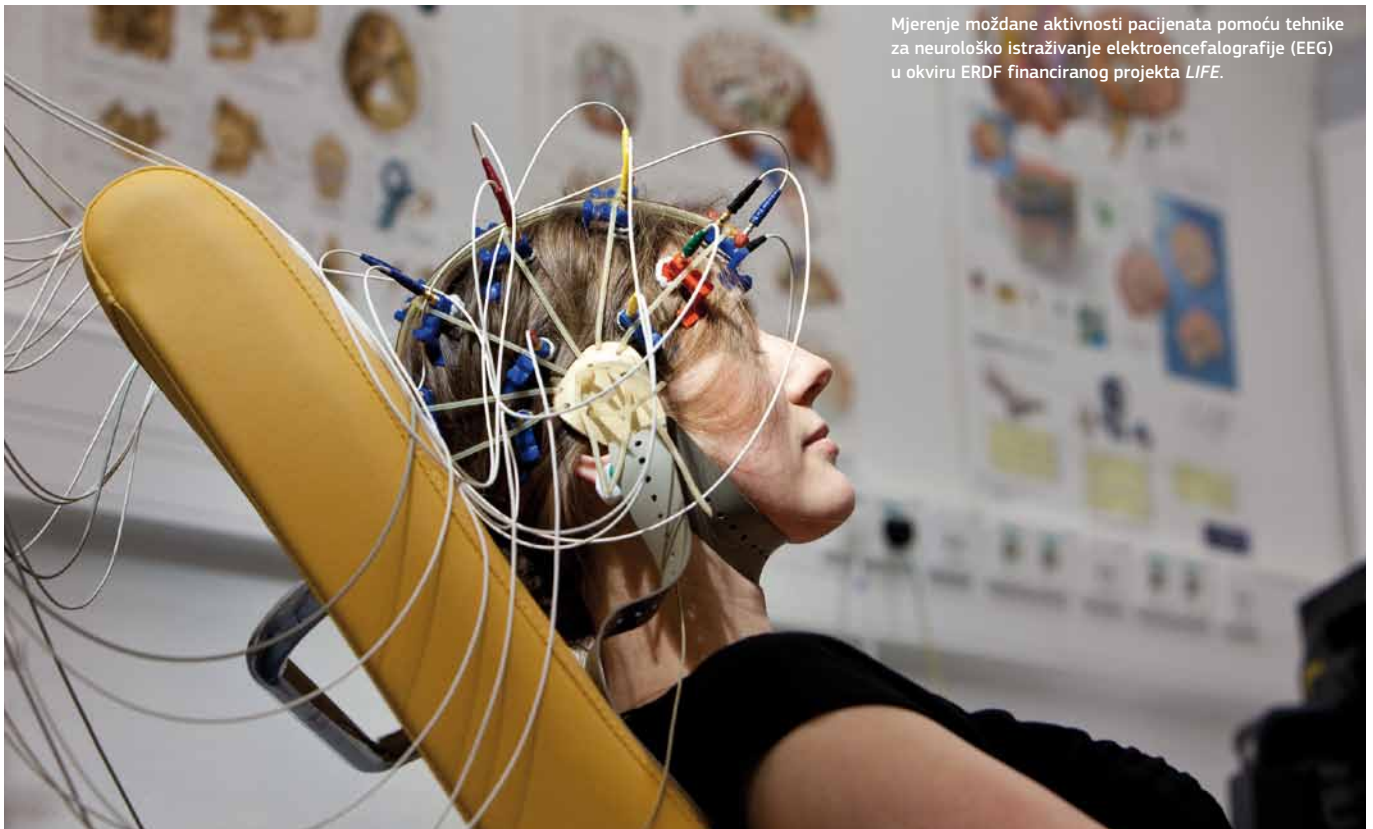
Saska je država u kojoj se stvari razvijaju osobito pozitivno od mirne revolucije 1989. – unatoč teškom početku. Slobodna Država Saska danas uživa iznimnu reputaciju kao industrijska država koja je dom za inovativne tvrtke i područja rasta kao što su mikro i nanotehnologija, biotehnologija i razvoj novih materijala i čistih tehnologija.

Saska je država inženjera. Ovdje proizvodimo inovacije s kapitalom „Ja”. Saska treba zahvaliti svom istraživačkom duhu i izrazitom duhu poduzetništva na dobrom položaju unatoč svim strukturnim problemima s kojima će se tek suočiti. Saska je iskoristila svoju ekonomsku politiku za jačanje ovog duha kroz razne poticaje i programe potpore, i time je stavila fokus na promicanje održive konkurentnosti i zapošljavanja.

U velikoj mjeri, sredstva iz Europskog fonda za regionalni razvoj (ERDF) iskorištena su u ovom procesu. Tijekom razdoblja bespovratnih sredstava od 2007.-2013., Slobodna Država Saska ima na raspolaganju 3,1 milijardu eura vrijedna ERDF sredstava. Država je iskoristila ova sredstva kako bi ulagala u inovacije, gospodarstvo, infrastrukturu, obrazovanje i okoliš.

Velika pozornost posvećuje se se jačanju Saske kao centra za istraživanje. U samom razdoblju bespovratnih sredstava od 2007.-2013., Saska ulaže više od milijardu eura sredstava ERDF-a za podupiranje inovacija, znanosti i istraživanja. Znanstveni tijela i tvrtke imaju koristi od toga u jednakoj mjeri, s obzirom na to da su promovirani istraživački projekti i transfer tehnologija a poduzetnički kapital stavljen je na raspolaganje novim tehnološkim tvrtkama. Mnoštvo institucija za istraživanje i kompleksa tih institucija i sveučilišta koja se osnivaju u Saskoj pokazuju kako je aktivnost inovacija ovdje u porastu. Osnovna potpora iz ERDF-a daje se za pet projekata poznatijih kao „Inicijativa izvrsnosti države”. Jedan od ovih inicijativa izvrsnosti je istraživački kompleks „Life”.

„Life” je velika studija o zdravlja koja se bavi načinom na koji nastaju bolesti uzrokovane načinom života. Cilj studije je utvrditi razlog zašto mnogi ljudi pate od takvih bolesti, dok drugi ne. Rad od preko 150 uključenih istraživača fokusira se na bolesti kardiovaskularnog sustava, posljedica pretilosti, alergija, dijabetesa, demencije i depresije. Između 2009. i sredinom 2014., 26500 zdravih i bolesnih sudionika, odraslih i djece bilo

Mjerenje moždane aktivnosti pacijenata pomoću tehnike za neurološko istraživanje elektroencefalografije (EEG) u okviru ERDF financiranog projekta LIFE.

je podvrgnuto proučavanju i ispitivanju u sklopu projekta koristeći najnovije kliničke i bioanalitičke metode. U svom radu, znanstvenici su uzeli u obzir ne samo od genetske predispozicije sudionika, već i njihove životne stilove i različite čimbenike iz okoliša. Cilj je otkriti kako ti čimbenici međusobno djeluju kako bi osvijestili pitanje bolesti uzrokovanih načinom života. Oko 38 milijuna eura troši se na potporu projekta, otprilike 24,2 milijuna eura dolazi iz ERDF-a.

Uz potporu Europske unije, Slobodna Država Saska uspješno je razvila svoje gospodarstvo, infrastrukturu i obrazovanje i istraživanje krajolika u posljednjih 20 godina. Unatoč tome, još uvijek imamo dosta toga za učiniti kako bi premostili jaz u ostalim državama članicama EU. Zbog toga se naš fokus u Saskoj temelji na zvučnoj proračunskoj politici bez novih dugova, o održivim investicijama i fondovima EU za razdoblje od 2014.-2020.

Budući izazovi Saske prikazani su u ključnim temama strategije Europa 2020.: globalizacija, klimatske promjene, sigurnost energije i posebno, demografske promjene. Uz pomoć kontinuirane

potpore Europske unije, uspješna „Saska 2020.“ bit će usmjerena na održivo održavanje lokalne konkurentnosti i jačanje poduzetništva uključujući njene infrastrukturne kvalitete, proširujući kapacitete za inovacije u svoje gospodarstvo, sveučilišta, administraciju i društvo, razvijanje potencijalne kvalificirane radne snage, osiguranje sigurne i povoljne opskrbe energijom i pružanje obrazovanja na temelju jednakih mogućnosti. Ovaj cilj čini osnovu strateškog koncepta prema kojem će se razviti operativni program za razdoblje od 2014.-2020. u okviru ERDF-a.

ERDF upravljачko tijelo

Ministarstvo gospodarstva, rada i prometa Saske

▶SAZNAJTE VIŠE

<http://life.uni-leipzig.de/>

▶ŠVEDSKA

▶KOMERCIJALIZIRANJE REZULTATA ISTRAŽIVANJA I INOVACIJE

Giraffe je teleprisutni robot koji pomaže starijim ljudima u njihovom kontaktu sa vanjskim svijetom. Razvije je pod Robotdalen projektom, koji je financirao Europski fond za regionalni razvoj i druga tijelima. Nakon što je prodan u sedam različitih zemalja EU, Giraffe je primjer rezultata inovacije i istraživanja koji je također došao do proizvodnje.

Komercijalizacija rezultata istraživanja i inovacija, i donoseći ih na tržište jedan je od izazova s kojima se suočava Švedska uoči sljedećeg programskog razdoblja. Ovo je jedan od zaključaka procjene utjecaja osam regionalnih programa strukturnih fondova u Švedskoj u razdoblju od 2007.-2013., koji je nedavno predstavljen.

Mnogi projekti očit su već postigli ovaj rezultat u tekućem razdoblju, a Robotdalen je dobar primjer. Misija projekta je učiniti komercijalni uspjeh mogućim za nove ideje i istraživanja u robotiku i automatizaciju, s naglaskom na rješenja za industriju, teških vozila i zdravstveni sektor.

Robotika u zdravstvenom sektoru će postati sve važnija sa starenjem stanovništva, što je izazov u Švedskoj, kao i u mnogim drugim zemljama EU. Ovdje robot Giraffe, koji se može daljinski upravljati putem osobnog računala, može biti od pomoći. Kotrlja se i ima video zaslon kao svoje „lice“. Ovo omogućuje uslugu kućne pomoći, primjerice, za češće vizite a da pritom ne idete pacijentu pri svakoj prilici.

Osam regionalnih programa

Projekt Robotdalen djeluje u okviru programa srednjeistočne Švedske, jedan je od osam programa regionalnih strukturnih fondova za regionalnu konkurentnost i zapošljavanje u Švedskoj. Svim osam upravlja jedno tijelo, Švedska agencija za gospodarski i regionalni rast, i ima funkciju zajedničke podrške.

Švedska vlada odlučila je zadržati istu geografsku podjelu i upravljanje regionalnim programima strukturnih fondova u sljedećem programskom razdoblju. Rukovodstvo je dokazano

Giraffe se testira u domu u gradu Västerås.

učinkovito, s niskim administrativnim troškovima, dok korisnici diljem zemlje imaju jednostavnu i jasan sliku o uvjetima podobnosti podrške.

Pripreme za programsko razdoblje od 2014.-2020. su u tijeku od početka 2012., na nacionalnoj i regionalnoj razini. Regionalni programi strukturnih fondova zapisani su u širokom partnerstvu koji obuhvaća predstavnike javnog sektora na lokalnoj i regionalnoj razini, industrije i akademskog svijeta. Prema direktivi iz Vlade, fokus programa će biti na istraživanju i inovacijama, zelenom gospodarstvu i poduzetništvu.

Jačanje zelenog gospodarstva

U programskom području za sjevernu središnju Švedsku primjerice, u tijeku su intenzivni naponi za pisanje programa s Maria Gelin Axelsson, u regiji Gävleborg kao koordinadora ovog posla. Ona vidi neke promjene u orijentaciji prioriteta u narednom razdoblju.

„Glavni fokus je na zelenom gospodarstvu,” kaže ona. Strategija Europe 2020. za pametan, održiv i sveobuhvatan rast prožima predložena tematska područja za strukturne fondove. Postoji jasna poveznica na zapošljavanje i rast kroz razvoj ekonomije niske razine ugljika, kao i inovativnosti, informacijske tehnologije, poduzetništva i investicije u vještine.

Ipak, Maria Gelin Axelsson vidi nedostatak naglaska na sustave za prijevoz i IT infrastrukturu koji su prioriteti za područja regionalnog razvoja u sjeverno središnjoj Švedskoj.

„Ali ovo se može dobro kanalizirati umjesto kroz mogućnosti financiranja osim strukturnih fondova,” kaže ona.

Pojednostavljanje i koordinacija

Švedska Vlada je tome dala prioritet kako bi lakše upravljala projektima u idućem programskom razdoblju. Prema tome, mandat Švedske agencije za gospodarski i regionalni rast i švedskog ESF Vijeća, koje je upravno tijelo za Europski socijalni fond, uključuje predlaganje mjera za pojednostavljenje i koordinaciju u provedbi programa.

Upravljačko tijelo

Tillväxtverket – Švedska agencija za gospodarski i regionalni rast

▶ SAZNAJTE VIŠE
www.tillvaxtverket.se

► DNEVNI RED

21. RUJNA 2013.

_diljem Europe

European Cooperation Day

7-10. LISTOPADA 2013.

_Brisel (BE)

OPEN DAYS 2013

28-29. LISTOPADA 2013.

_Bukurešt (RO)

2. godišnji forum
EU strategije za
dunavsku regiju

8. STUDENI 2013.

_Brisel (BE)

Regije kao pokretači Novog
rasta kroz pametnu
specijalizaciju

9-10. PROSINCA 2013.

_Brisel (BE)

Konferencija
„Telling the story”

31. OŽUJAK 2014.

_Brisel (BE)

RegioStars

Više informacija o ovim događajima možete pronaći
u odlomku Dnevni red na web-mjestu Inforegio:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/
conferences/agenda/index_hr.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_hr.cfm)

Voljeli bismo čiti o dostignućima kohezivne
politike u vašoj regiji, istaknute rezultate i stvarne
prednosti za građane kao i vaša mišljenja
o pripremama za sljedeće razdoblje programiranja.

Odabrani doprinosi biti će istaknuti u sljedećem
izdanju časopisa *Panorama*. Molimo, pošaljite
nam vaše zahtjeve (maksimalna dužina
od 600-700 riječi) na:

regio-panorama@ec.europa.eu

NEKA SE
VAŠ GLAS
ČUJE

■ Ured za publikacije

Europska komisija,
Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku
Komunikacija – Ana-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Bruxelles
E-pošta: regio-panorama@ec.europa.eu
Internetska stranica: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_hr.cfm

